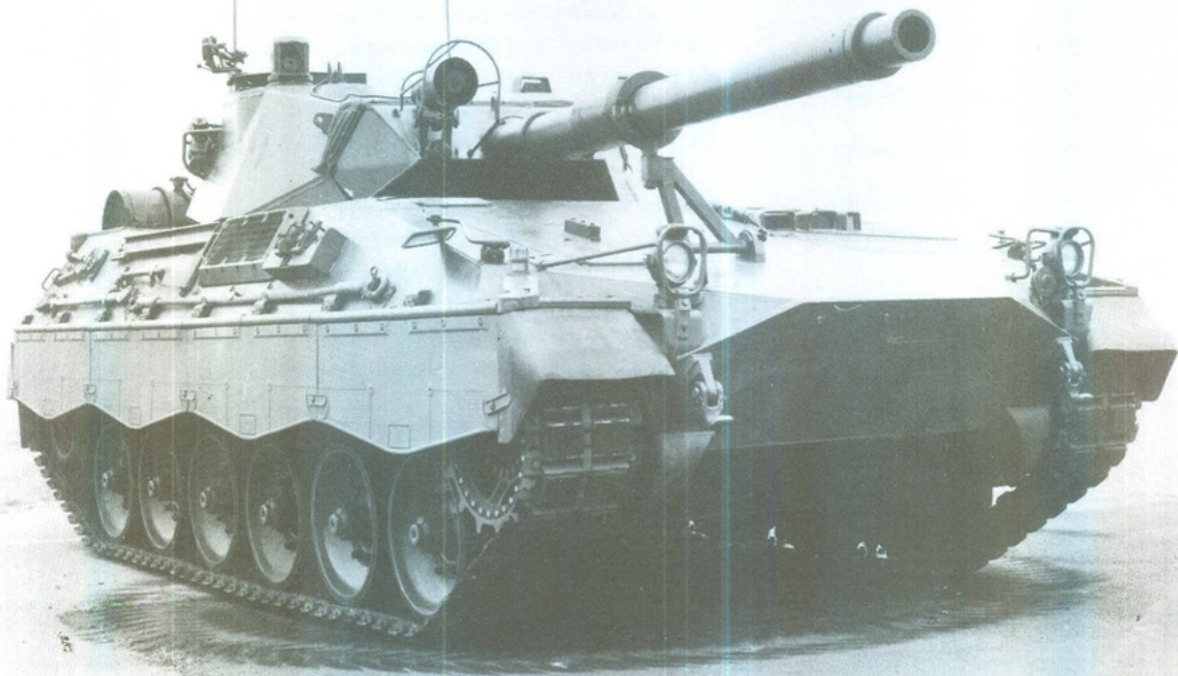

DE TANK

tweemaandelijks uitgave van

TWENOT

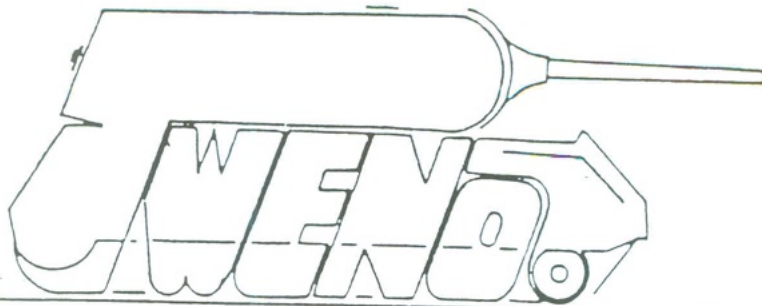
DUTCH ARMOUR ASSOCIATION
Postbus 357, 8000 AJ ZWOLLE
THE NETHERLANDS

Tanque Argentino Mediano (TAM)

NUMMER 128

OKTOBER 1997

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van TWENOT, de "Tweede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten"

ISSN: 1382-8991

e-mail: [REDACTED]

Internet: <http://www.worldonline.nl/~twenot>

BESTUUR:

Voorzitter : John Janse
Vice-voorzitter : Joop v.d Weerden
Secretaris : Johan Groen
Penningmeester : Kees Blijleven
Externe contacten : Jan Frankema
Speciale activiteiten : Marc Tempels

REGIOCOÖRDINATOREN:

Noord-west Nederland:

Jan van Veen, Haarlem, [REDACTED]

Noord-oost Nederland:

Bas Karman, Meppen, [REDACTED]

Midden Nederland :

Marcel von Hobe, Deventer, [REDACTED]

Zuid-west Nederland :

Rob Plas, Halsteren, [REDACTED]

Zuid-oost Nederland :

Theo Naus, Kessel, [REDACTED]

(na 20.00 uur)

REDACTIE:

Jan van Veen
[REDACTED]

SECRETARIAAT:

LIDMAATSCHAP:

t/m 18 jr f 20,=

> 18 jr f 25,=

buitenland f 35,=

per kalenderjaar.

Postbank 3026112

tnv. TWENOT, Heiloo

of

Postbus 357

8000 AJ ZWOLLE

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek Vraag en Aanbod kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van ieder oneven maand bij de redactie zijn.

Bij aanlevering van copy op discette: WP 5.1

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS ZONDER SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE NIET TOEGESTAAN.

VERENIGINGSNIEUWS

Afgelopen zaterdag, **20 september**, hadden we de derde ledenbijeenkomst van dit jaar, wederom in het Rotterdamse Kralingseveer. De opkomst was goed. Veel bezoekers, veel handel en een redelijke inbreng voor onze jaarlijkse modelbouwwedstrijd.

Twee inzendingen vielen meteen al op zodra je het zaaltje binnenkwam. Dit waren een in schaal 1:15 uitgevoerde M26 Dragon Wagon met op de trailer een nog in aanbouw zijnde M31 bergingstank en een uitgebreid diorama in 1:35 van een Duitse pantser trein. Beiden trokken veel belangstelling, waarbij overigens ook de overige inzendingen niet werden vergeten.

Het was jammer dat onze bijeenkomst samenviel met een open dag van de Koninklijke Landmacht. Dit heeft zeker een aantal bezoekers en deelnemers aan de modelbouwwedstrijd gescheeld. We hopen dat de plannings volgend jaar beter in elkaar zullen passen.

De uitkomsten van de modelbouwwedstrijd zijn als volgt:

Categorie A, grootschalige modellen

1e prijs: 'M26 Dragon Wagon', Ton van Rijnberk

2e prijs: M7 'Priest' (oude uitvoering), Alexander v.d. Wetering

Categorie B, kleinschalige modellen

1e prijs: Porte-char Bernard met AMD Laffley-Vincennes, Mario Wens

2e prijs: Jeep + 2x Harley Davidson, Harry Geurts

Categorie C, grootschalige diorama's

1e prijs: Pantser treinen met station, Nico Los

2e prijs: Arnhem 1944, Marcel Zwarts

Categorie D, kleinschalige diorama's

1e prijs: Monte Casino, StuG.III met para's, Paul Haring

2e prijs: Hell's Highway, Paul Haring

Categorie E, jeugdleden

1e prijs: Hetzer, Alexander van Riezen

Als 'Best of Show' kwam de Pantser trein van Nico Los uit de bus.

Vanaf deze plaats nogmaals onze gelukwensen aan de winnaars. In het volgende nummer van DE TANK zullen we foto's van de diverse modellen opnemen.

AGENDA

- 11 oktober : Regiomiddag Noord-West bij Hans van Asperen in Zandvoort
25 + 26 oktober : de modelbouwdagen in Hasselt (B)
1 november : bijeenkomst kleinschalige bouwers bij Johan Groen, Zeist
8 + 9 november : de modelbouwmanifestatie in het Haagse Congresgebouw
16 november : Open Dag Plastic Modelbouwgroep Deventer
t/m 11 januari : 'Four Wheel Drive', Legermuseum, Delft

TWENOT is met een stand aanwezig op de **Modelbouwdagen in Hasselt** en op de **Nationale Modelbouwdagen** in de Statenhof van het **Haagse Congresgebouw** (Churhillplein 10).

Voor deze stand hebben we 'vulling' nodig, zowel in de vorm van leden (hun partners zijn ook van harte welkom!) als in de vorm van modellen. Bel a.u.b. even met **Marc Tempels** [REDACTED] en vertel hem dat je bereid bent mee te helpen. Alvast bedankt!

Op de Nationale Modelbouwdagen in het Congresgebouw kunnen de bezoekers genieten van treinen, auto's, vliegtuigen, helicopters, poppenhuizen, houtbouw en plastic.

Opmerkelijke verzamelingen en unieke producten.

Tientallen clubs uit het hele land presenteren hun verzamelingen en materialen. Deskundige modelbouwers geven graag advies over de hobby waarin zij gespecialiseerd zijn.

Nieuw dit jaar is de verkoop- en ruilmarkt, waar een gevarieerd assortiment modelbouwproducten wordt aangeboden.

Wanneer: 8+9 november, 10.00 tot 17.00 uur.
Entree: f 10,- volwassenen en f 5,- kinderen.

VRAAG & AANBOD

RON van WIGGEN, [REDACTED]
zoekt: informatie omtrent de ombouw van het Academy-model van de Koreaanse AIFV in de Nederlandse YPR (bouwtekeningen, foto's, enz.).
Voorts informatie over de M977 HEMMT Oshkosh (eveneens foto's, detailleringen, enz.)
Eventueel gemaakte kosten worden uiteraard vergoed.

PIET van HEES, [REDACTED]
[REDACTED] heeft na het opruimen van zijn zolder het volgende te koop (niet allemaal groen en niet allemaal modelbouw, maar toch interessant):

- * Modellen 1:16
Nitto: Honda Civic CVCC, Motorblok deels gebouwd, compleet, f 20; Fujimi: Lamborghini Countach 5000 quattrovalvole, f 40
- * Modellen 1:24/25
Fujimi: Audi 80 1.9E f 20; Hasegawa: Jaguar XJ-S H.E. TWR f 20; Tamiya: Acura NSX f 20, Mercedes-Benz 500SEC Lorinser f 20, Nissan Fairlady 300ZX turbo f 15, Nissan Skyline GT-R f 15
- * Modellen 1:35
Heller: Ghnome-Rhone+sidecar f 9; Italeri: 2x Harley-Davidson f 7; Tamiya: FlaK-crew in smog f 5; houten model van een KFZ-hal lxbxh: 360x390x190 mm f 25
- * Boek: Uniformen und Abzeigen des Deutschen Heeres

1933-1945, Brian L. Davis, Motor Buch Verlag, 234 blz. f 35

- * Propagandabladen. Engels, Nederlandstalig ca 35 x 25 cm: "Het zuidelijk front", "bloed, zweet en tranen" (Midden Oosten), "Bewaking van het Britse thuisfront", "Beslissende zeeslagen van de Royal Navy", "Levenslijnen, de strijd om de zeewegen", "1940-1941, Engeland tegen het Duitse gevaar" (iets kleiner) f 5 per stuk.
- * Oorlogskranten, propagandafoto's NSDAP en stafkaarten. Prijs NOTK.

MARCEL ZWARTS, [REDACTED]
[REDACTED] zoekt twee onderdelen uit de Kanonwagen Sd.Kfz.251/9 (Tamiya nr. 35147), te weten de nummers B7 en B17 (een stoeltje en een kijkgleufbeschermplaat). Deze delen hou je over als je het model zo uit de doos bouwt. Kan iemand mij er aan helpen?

TON BURGER, [REDACTED]
[REDACTED] heeft te koop:
Humbrol Decal coat 1 en 2. Nieuwe, volle potjes, samen f 5; afwrijfletters van Mecanorma, verschillende soorten en grootten, ongebruikt, f 1 per vel; Power Supply Unit met twee zware trafo's, gelijkrichting, spanningsregelaars en koellichamen. Electriche schema's aanwezig. Weegt

circa 10 kilo. f 1 per kilo.
en te krijg:

Twee lineaire rollengeleidingen uit typemachines. Ongeveer 300 en 500 mm lang; een 1:35 Leopard diepwaadschacht en een 1:35 M113 Cadillac Gage (?) koepeltje met 2 Browning .30's.

EDWIN van de VENNE, [REDACTED]

[REDACTED] schreef het volgende:

'Meermaals ben ik in de literatuur gestuit op het gegeven dat een aantal Duitse Panthers aan het einde van WO2 voorzien zou zijn van pantserplaten rondom het motordek, die als doel hadden enige bescherming te bieden aan eventueel meerrijdende pantsergrenadiers. Ik ben echter nooit een foto tegengekomen van op deze manier uitgeruste Panther tanks, noch heb ik gedetailleerde tekeningen kunnen vinden. Wie kan mij helpen aan duidelijke foto's/tekeningen, zodat ik een van mijn modellen op deze wijze kan aanpassen? Kosten worden uiteraard vergoed.'

MARIO WENS, [REDACTED]

[REDACTED] heeft twee berichten voor deze rubriek:

1: Op een bijeenkomst in Kralingse Veer vorig jaar heeft iemand mij verteld dat zijn vader volgens hem foto's had van een Alvis Straussler AC3D in Indonesische dienst. Hij zou dat uitzoeken. Ik ben helaas zijn naam en adres kwijt, maar zou graag horen wat hij heeft ontdekt.

2: 55 jaar na de Slag om Stalingrad. Gezocht: modelbouwers die gespecialiseerd zijn in Oostfront-/Gebouwendiorama's

Wegens een eenmalige tentoonstelling ter herinnering aan de Slag om Stalingrad zoek ik bouwers (schaal 1/76 - 1/72) die mij met hun kennis en vaardigheid op het gebied van het bouwen van diorama's met vernielde huizen, etc. willen ondersteunen bij het vervaardigen van een

maquette, circa 2 x 3 meter van de aanval op de traktorenfabriek (oktober 1942, zie foto hieronder). De traktorenfabriek zelf is al op schaal 1/76 compleet geleverd (ca. 50 x 40 cm), maar moet nog wel worden 'gebouwd'/ 'vernield'. Verder zullen Russische voertuigen, tanks en soldaten zowel als Duitse StuG's, PaK's en soldaten geleverd/gebouwd moeten worden.

Op 12 en 13 december zal een speciale tentoonstelling gewijd worden aan de Slag om Stalingrad, met daarbij alleen veteranen die aan de slag hebben deelgenomen. Middelpunt zal zijn de traktorenfabriek, samen met de bouwers, die als zodanig aan de veteranen zullen worden voorgesteld. Verder zal de maquette bewaard blijven voor een grotere tentoonstelling elders.

Reactie graag mijzelf (Mario Wens) als coördinator [REDACTED] of direct aan Hans Wijers ([REDACTED]), de coördinator van het Bevrijdingsmuseum in Groesbeek.

PETER v. IREN, [REDACTED]

0595-402904 biedt aan wegens te grote collectie, schaal 1:35 en ongebouwd:

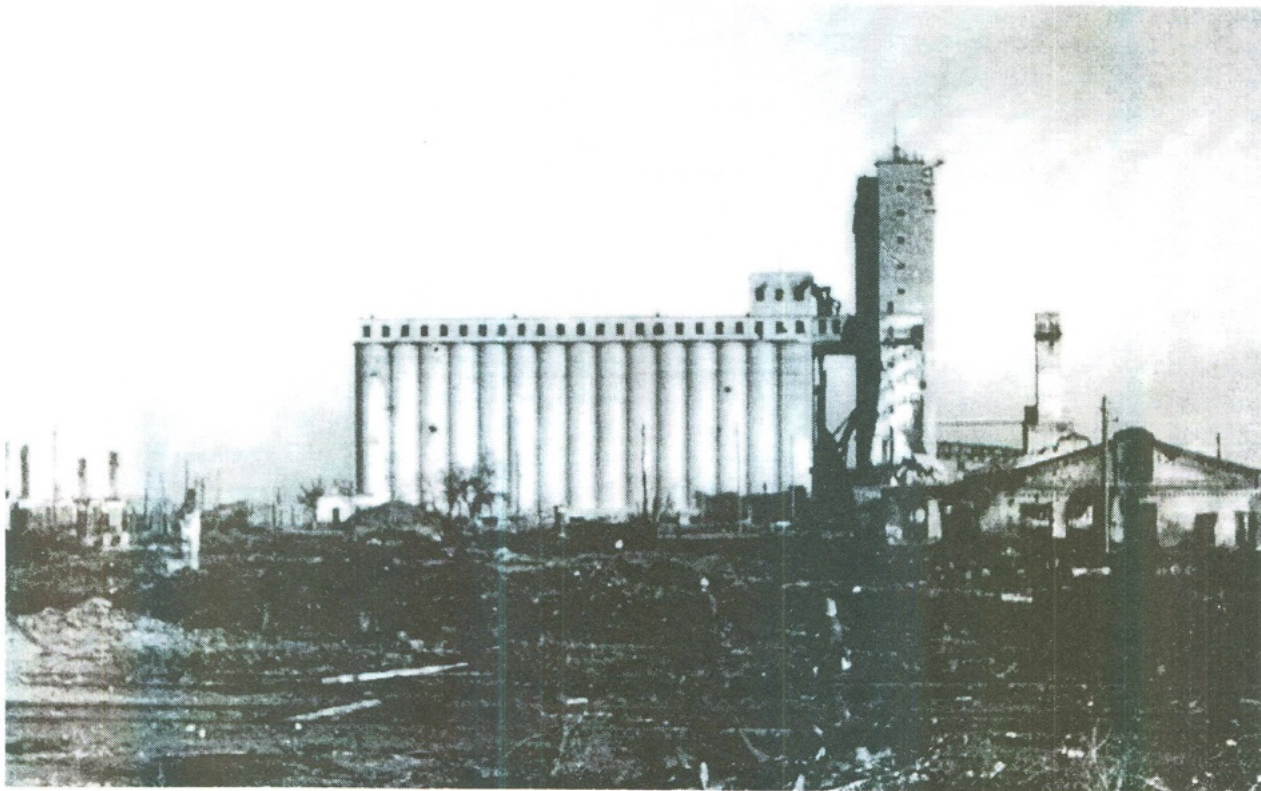
Tamiya: SU-85 Russian Medium tank destroyer f 20, SU-122 Russian tank destroyer f 20, Japanese Medium Tank Type 97 f 20, catalogus '92 en '96 à f 5

Italeri: cargotruck f 20, scout car f 20, 'Beep' f 20, catalogus 1988 f 5

Dragon: T80 w/ERA f 20, T80u (SMT 1989) f 20

Heller: AMX-30 DCA f 15

TAMIYA heeft enkele nieuwe 1:35 modellen aangekondigd. Dit zijn een US 2,5 ton 6x6 Cargo Truck (GMC) (leverbaar november), een US Willy's MB Jeep ¼ ton 4x4 (leverbaar januari), een set Duits motoronderhoud t.b.v. 35213 (eveneens januari) en een setje met US Combat Rations, leverbaar vanaf december.

REGIONIEUWS

REGIO NOORD-OOST NEDERLAND

Op 5 september j.l. meldden zo'n 35 TWENOT leden zich rond de klok van 13.00 uur aan de poort van de NAVO opslagplaats (POMS site) in Coevorden. De portier wist al dat we kwamen 'voor de tanks' en verwees iedereen naar de kantine, waar regio-coördinator Bas Karman ons samen met Mevrouw Bakker, medewerkster van de POMS site, opwachtte. Toen de groep compleet was, werden we voorgesteld aan onze twee begeleiders en gingen we op weg naar de werkplaatsen en opslagplaatsen, om daar weer eens ouderwets ons hart op te halen.

Voor de liefhebbers van moderne US voertuigen was dit het helemaal. Abrams tanks, Bradley's en M88A1 bergings-tanks konden aan alle kanten worden bekeken, gemeten en gefotografeerd. Er waren voldoende deskundige medewerkers aanwezig om alle vragen te beantwoorden. Ook de liefhebbers van wielvoertuigen kwamen goed aan hun trekken. Er stonden HEMMT's en Hummers in verschillende uitvoeringen (de HEMMT tankwagen kan nu voorzien van alle details worden gebouwd), er stonden oude M35 vrachtwagens en M49 tankwagens, maar ook nieuwe voertuigen uit de M923 serie zoals de M925, de M931 trekker en de M936 takelwagen. Verder verschillende tankwagen-opleggers, genievoertuigen en een aantal Caterpillar dozers. Op speciaal verzoek werd een gigantische AM General trekker uit de opslagloods gereden zodat hij aan een grondige inspectie kon worden onderworpen.

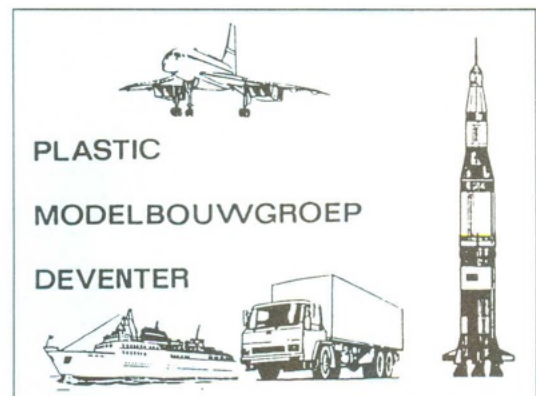
Het feest duurde tot ongeveer half vier, toen moesten we afscheid nemen. Voor onze begeleiders hadden we een TWENOT koffiemok plus nog een stoffelijk aandenken meegenomen, zelf hebben we er heel goede herinneringen en een heleboel fantastische (modelbouw)foto's aan overgehouden. Op de volgende pagina staat een kleine selectie hieruit (1: AM general trekker; 2: Caterpillar dozer; 3: de bedrijfskant van een M936 takelwagen; 4: M988 Cargo/Troop Carrier).

Aan Bas Karman + de medewerkers van de POMS site nogmaals onze dank!

Kees Blijleven

Op **zondag 16 november a.s.** organiseert de **Plastic Modelbouw-groep Deventer** wederom haar jaarlijkse **OPEN DAG**. Plaats van samenkomst: Buurtcentrum 'De Polakkers' in Deventer. Diverse modelbouwverenigingen (IPMS, TWENOT, IMM) zijn uitgenodigd, alsmede verschillende modelbouwhandelaren en gespecialiseerde boekenzaken. De zaal is open van 10.30 tot ± 16.30 uur.

De plastic modelbouwcompetitie staat open voor junioren tot 18 jaar. Alle modellen, diorama's, vignettes en figuren in een klasse. De inschrijving van de modellen is 11.00 tot 12.00 uur, voor junioren die van ver moeten komen bestaat de mogelijkheid schriftelijk in te schrijven (). Ter herinnering krijgen alle deelnemers een deelname-certificaat.

Voor de inwendige mens is er in het bar-gedeelte van het buurtcentrum koffie, fris, e.d. verkrijgbaar. In de directe nabijheid is een cafetaria, een pizza/shoarma restaurant en nu zelfs een chinees restaurant.

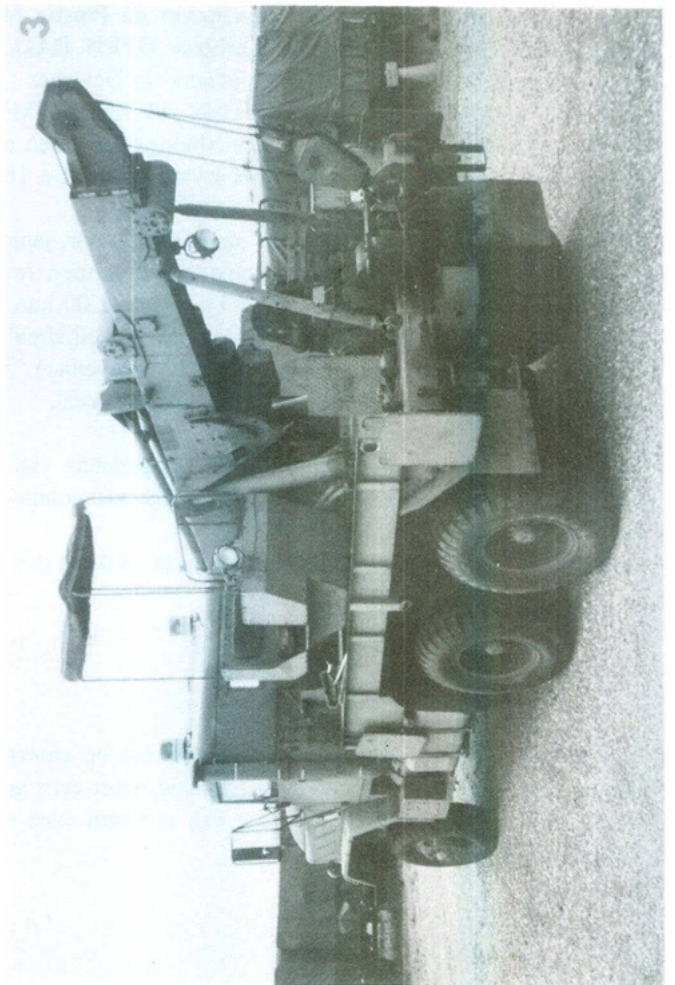
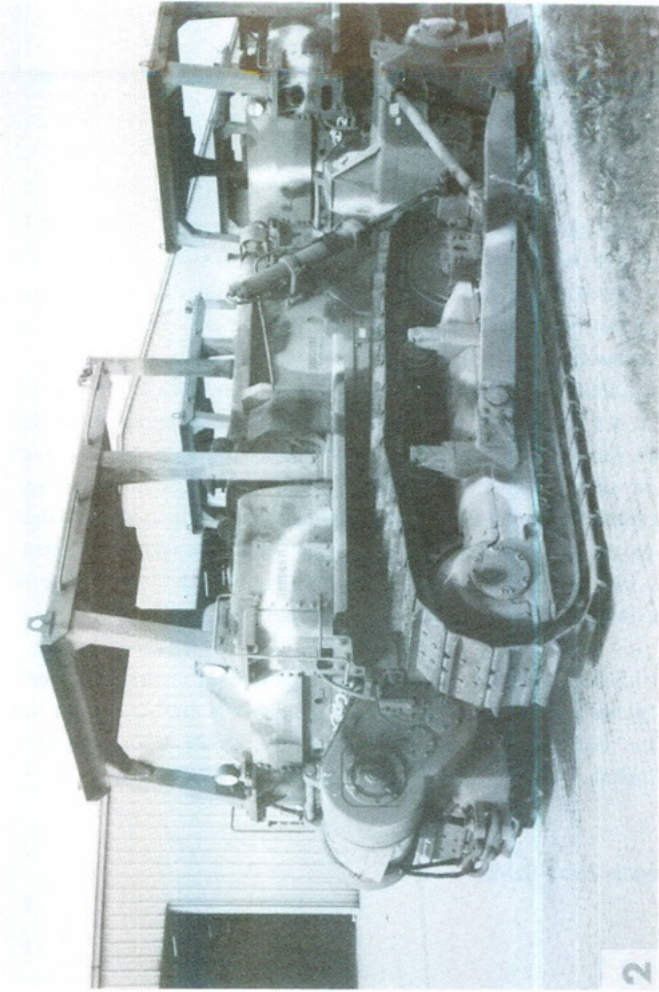
Alle TWENOTters zijn natuurlijk van harte welkom (liefst met een aantal modellen!).

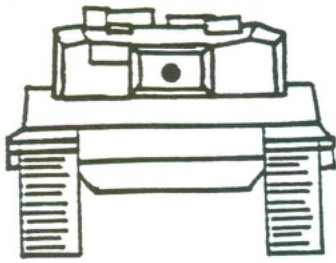
Peter Vierhout

Johan Groen nodigt de 1:87 bouwers uit om op **zaterdag 1 november a.s.** naar Zeist te komen om daar, onder het genot van koffie, thee of een ander drankje, weer eens gezellig te bomen over de kleinschalige modellen.

Tijdstip: 13.30 tot 16.30 uur; graag van te voren even uw komst aankondigen! Het adres: ()

tel. ()

REGIO ZUID-OOST

voertuigen uit de jaren '40 en '50 te kunnen bekostigen, handelt hij in boeken en manuals van voertuigen van latere datum. Verder had hij exemplaren van een nieuw Duits tijdschrift meegebracht, **The Military Machine**. Dit zag er zéér goed uit, qua papaijer gelijkwaardig aan Steel Masters. De tekst was in het Duits en Engels. In de eerste aflevering o.a. artikelen over de M88 en de Flakpanzer IA. Volgens Michael Franz lopen er onderhandelingen om het via Rob de Jong ook in Nederland te verspreiden (doen Rob!). Mocht dit niet lukken, dan wil ik wel informeren hoe men er rechtstreeks aan kan komen.

Verder waren er voldoende modellen meegebracht om de middag aangenaam te laten verstrijken. Toen iedereen rond 17.00 uur zijn boeltje weer bij elkaar raapte, hadden drie van de aanwezigen zich bereid verklaard het volgend jaar hun huis ook eens voor een regiobijeenkomst open te stellen. Waarvoor alvast en nogmaals mijn dank!

Rest mij nog Henk en Sandra te bedanken voor hun gastvrijheid!

Dan heb ik nog een tweede mededeling en dat is dat ik met het regio-coördinatorschap wil/moet stoppen. Door een aantal veranderingen in de werksituatie en de thuissituatie heb ik minder tijd gekregen voor de hobby en heb ik deze beslissing moeten nemen.

Ik heb het coördinatorschap met plezier vervuld. Er waren natuurlijk wel eens teleurstellingen (erg weinig opkomst bij regiobijeenkomsten), maar aan de andere kant heb ik ook weer een aantal hobby-genoten leren kennen en veel ervaringen kunnen uitwisselen. En, last but not least, het geeft best een goed gevoel om ook eens op een andere manier met en voor je hobby bezig te zijn.

Ik heb er beslist geen spijt van dat ik een aantal jaren regiocoördinator ben geweest; ik wens mijn opvolger alvast veel succes.

Theo Naus

REGIO NOORD-WEST NEDERLAND

We gaan naar Zandvoort, we gaan naar Zandvoort aan de zee! Niet om te zwemmen of pootje te baden, maar voor een **regiobijeenkomst** bij **Hans van Asperen**. Dit gebeuren vindt plaats op zaterdagmiddag **11 oktober**, zo rond 13.30 uur. Hans beschikt over een schitterende kantoorruimte die hij hiervoor beschikbaar stelt. Een copiereapparaat en een videorecorder zijn aanwezig.

Ik zou buiten de vaste kern van regio Noord-West graag weer eens wat nieuwe gezichten zien en uiteraard ook modellen en eventuele 'handel'. Mocht je een bijzondere videoband hebben, breng deze dan a.u.b. ook mee.

Het is makkelijk als je van te voren even wilt bellen, zodat we weten wat er aan 'natjes en droogjes' moet worden ingeslagen. Heb je geen vervoer, dan wil ik best kijken of er iets op het gebied van meerijden kan worden geregeld.

Tot ziens op zaterdagmiddag **11 oktober** bij **Hans van Asperen**, in **Zandvoort aan de Zee!**

Jan van Veen

EUMES

Hallo allemaal, hier is weer een keuze uit de diverse bladen uit andere landen. Bestellen kan heel gemakkelijk via het bestellijstje. Stuur dit naar **JAN FRANKEMA**, [REDACTED] Aankruisen welk artikel je wilt ontvangen.

De kosten bedragen 10 cent per copie en daar overheen nog de portokosten. Via een acceptgiro kan alles na levering worden betaald. Helaas laten de Duitse bouwvrienden het wat zitten, vandaar dat er geen berichten uit Duitsland te vinden zijn.

Bron: Military Ordnance, U.S.A.

- o 1 75 mm Howitzer Carriage T3 (art/foto's)
- o 2 Panther Pillbox (Panther toren als bunker gebruikt, art/tek/foto's)
- o 3 Australian Grant Dozers (art/foto's)
- o 4 Pz.38t neuer art (art/foto's)
- o 5 Chaffee als recovery vehicle T6E1 (art/foto's)
- o 6 Kobra, een Zuid Afrikaans personeelsvoertuig (art/foto's)
- o 7 Bergepanzer 3 (art/foto's)
- o 8 2 ponder AT kanon (art/tek/foto's)
- o 9 Yeramba, Australian Sexton (art/foto's)
- o 10 T44 M, foto's + artikel Accurate Armour, 1:35
- o 11 BTR70 sp 85 mm gun
- o 12 Panzer Haubitze 2000 (artikel van Gerard van Oosbree)

- o 13 Kleine Panzer bevelswagen Kfz.265 (art/foto's)

MAFVA, Engeland

- o 14 Grizzly APC Canada (geen Sherman) (tek. 1:76)
- o 15 T90 tekening en T80 oum tek. 1:76
- o 16 SS20 Hanomag tractor, (art/tek, 1:35)
- o 17 MGE BROV White Arm. Car (Russisch, 1:35, art/tek)
- o 18 Bruckenleger PZ1a (tek)
- o 19 BA11, Russische verbetering van de BA10 (tek 1:48)

HSV, Oostenrijk

- o 20 Jaguar Jagdpanzer (modern)
- o 21 M24 Chaffee, bouwbeschrijving.

TWENOT op het INTERNET

door BERT van der VELDEN

- . Nog steeds is via e-mail een overzichtlijst te verkrijgen van alle landen en hun tanks, de jaren 1986 en 1996 met elkaar vergeleken. Dit bericht is ook geplaatst in de nieuwsgroep rec.models.scale. Hierop kwamen vele belangstellende reacties. Zo kan men op alle mogelijke gebieden informatie verkrijgen. Als je maar weet WAAR je moet zoeken! Het World Wide Web kan voor iedereen een oceaan van informatie zijn en gelijkgezinden (zoals in onze hobby) kunnen elkaar wereldwijd heel snel bereiken.
- . TWENOT-leden met een e-mail adres ontvangen vanaf nu binnen twee weken na het uitkomen van de nieuwe TANK een bijgewerkte lijst met alle genoemde en besproken sites.
- . Aan de onderstaande lijst is ook meegewerkt door Erwin van den Bosch en Hanno Spoelstra.
- . M'n e-mail adres gaat veranderen: tot 1 oktober was het [REDACTED] na 1 oktober is het eerst [REDACTED] maar ook Worldaccess verandert z'n gegevens, zodat het ten slotte [REDACTED] wordt.

Interessante hobby-sites:

<http://dspace.dial.pipex.com/town/avenue/vy75/Kursk.htm> 'Alan's Kursk Page', een special over de slag bij Kursk. Zowel de Russische als de Duitse kant worden belicht. De pagina is nog in opbouw, maar wat er te zien is lijkt veelbelovend.

<http://www.geocities.com/HotSprings/7181> 'Africa Files' door George R. Bradford over het DAK. Met foto's, heel fraaie kaarten, slagveldverloop, Armee-samenstelling.

<http://www.armornet.com/> 'Armor Net' met discussiegroepen, fotogallery van gepantserde voertuigen (groot formaat), boekeninformatie, nieuwe ontwikkelingen op dit gebied; overwegend US voertuigen.

<http://www.algonet.se/~toriert/> 'Red Steel', een gloednieuwe site over Russische voertuigen.

<http://www.iac.co.jp/~hlj/> 'Hobby Link Japan', een Japans modelbouwadres waar zeer veel is te bestellen. Je kunt je

doos keurig uitzoeken: naar merk, naar model-groep, naar schaal. De prijzen zijn in yens, je kunt betalen met de bekende creditkaart. Hou wel rekening met de invoerrechten!

<http://www.geocities.com/Baja/1654> 'Panzer-Markings' over merktekens op Duitse voertuigen in WO2. Ook worden vaak gemaakte fouten en mythes besproken.

<http://www.islandnet.com/~paulie/index.html> 'Track-Link'. Is eerder besproken en een prima en uitgebreide site. Maar ... na 1 oktober moet je betalen om deze site te bezoeken!!. Ik denk dat hun meerwaarde niet zo groot is ten opzichte van andere (gratis) sites dat deze ontwikkeling gunstig voor ze zal verlopen.

<http://www3.sympatico.ca/chrjohnson/> 'Steel Charriots', over de Canadese pantsertroepen. Waar ze vochten en met welk materiaal. Verder foto's en verslagen. De moeite waard!

<http://www.geocities.com/MotorCity/8418/> 'Tracks & Armour'. Wel zo ongeveer ALLE geallieerde en As-legereenheden: waar, wanneer en hun samenstelling. Het scheidt de aanschaf van een duur boek!

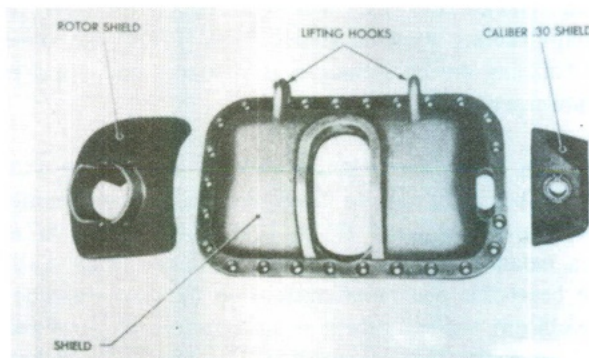
Dat was het weer!

Bert van der Velden

De ontwikkeling van de Sherman tank (4) door J. Vink, 6th US Armored Division (ASC).

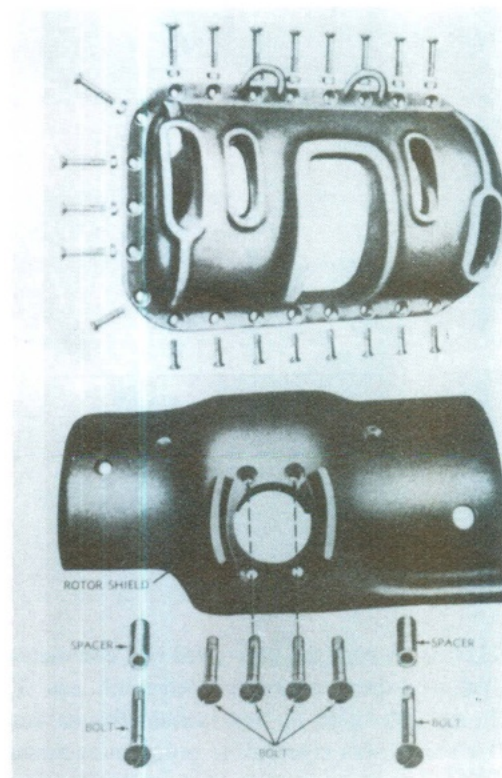
En ten slotte, last but not least, de toren met de bewapening. De eerste, die toren, was in principe een ronde doos, aan de voorzijde schuin afgeplat en met aan de achterzijde een uitbouw. Het 75mm kanon zat eerst in een lafettering M34, later in een M34A1. Bij de M34 was het meebewegende schild nogal klein, bij de M34A1 veel groter, zoals uit de bijgaande foto's blijkt. Het 75mm kanon was in alle gevallen een M3-versie.

De M34 lafettering voor het 75 mm kanon.

Bij de eerste versie van de toren was er alleen maar een luik voor de commandant, later kwam er een ovaal luik voor de lader bij. Alle "early production" modellen hebben met deze torens rondgereden. Eerst bij de "mid-production" modellen werd deze toren iets gewijzigd door een commandantenluik te plaatsen dat rondom periscopen had. Dit kwam ook voor op alle opgewerkte oudere modellen Shermans.

Nadat de **Heavy Tank M6** in januari 1942 door Armored Board met een uiterst kort, twaalf woorden, vijf komma's en één punt omvattend commentaar (te groot, te log, te zwaar, inadequate bewapening, inadequate motor, inadequate bepantsering.) van de tafel was geveegd, besloot men bij Ordnance om nu een goede zware tank te ont-

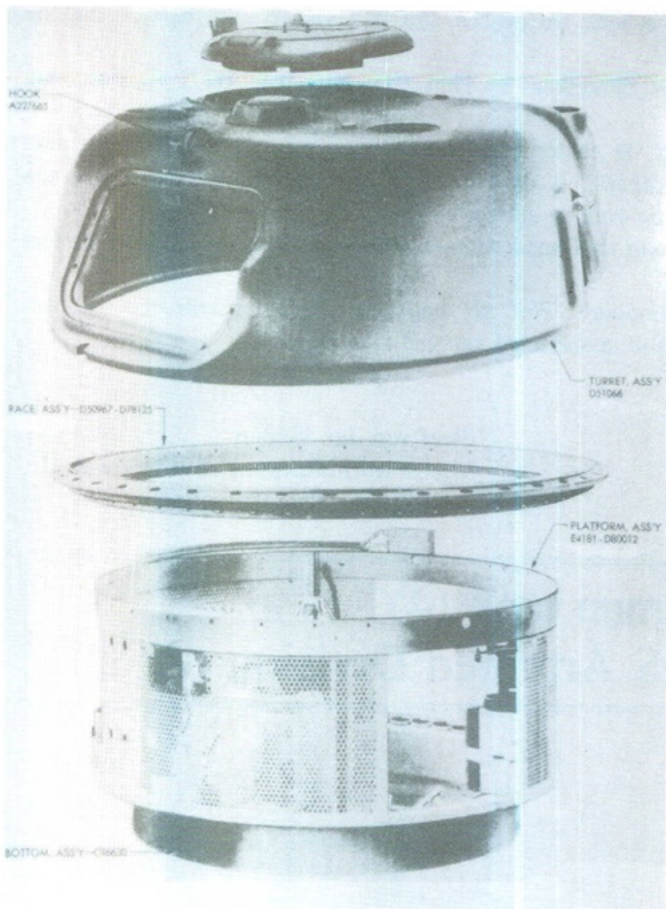

De M34A1 lafettering.

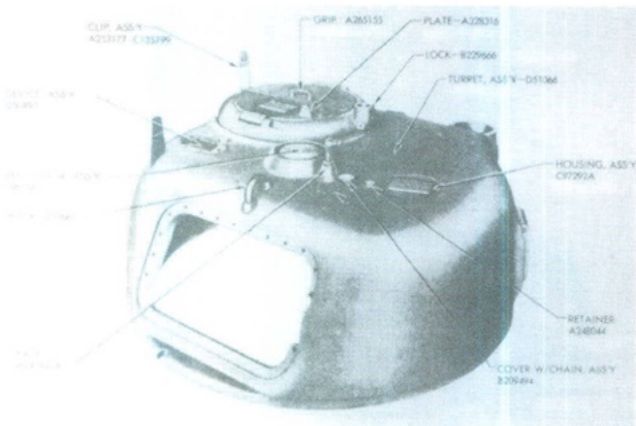
werpen, die (hoe snel gaat de tijd, ook toen al) **T20** werd genoemd.

In april 1942 kwam colonel Colby uit Afrika terug waar hij de nieuwe Duitse tanks met hun bewapening had bekeken en onder de indruk was gekomen van de Mk.IV met zijn 75mm kanon en zware bepantsering, die wel veel beter was dan wat de Sherman te bieden had. De hoogste tijd dus om aan een opvolger voor de M4 te gaan denken.

Die T20 overigens stierf een vroege dood, evenals de **M22**, die een andere aandrijving had. Maar de **M23** werd

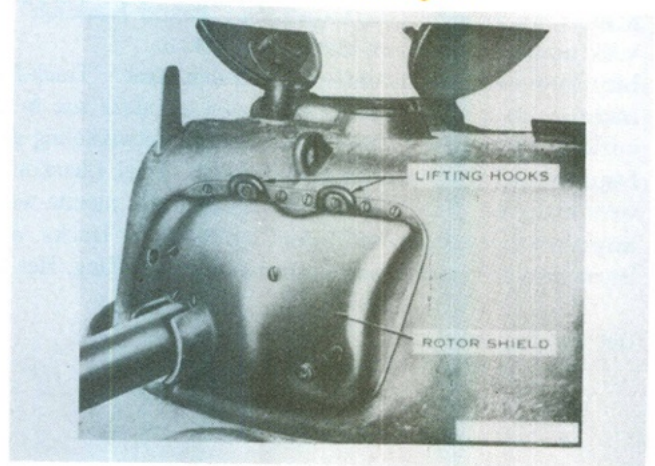
De toren voor het 75 mm kanon.

welwillend bekeken en voor die tank werd ook een nieuw kanon, een 76mm wapen, ontworpen (eigenlijk een 3" kanon = 76,2mm), gebaseerd op een luchtdoelkanon van dat caliber. Dat kanon was eigenlijk te groot en te zwaar voor de oude Sherman-toren met de M34 lafettering. Het geheel bleek erg instabiel te zijn en men sneed toen 5 calibers (is $5 \times 3" = 15"$) van de loop af, maar het bleef sterk behelpen.

Daarop besloot men het kanon opnieuw te ontwerpen, hetgeen ook gedaan werd. Bovendien werden zowel de toren als de lafettering opnieuw getekend. Die vernieuwde M34 lafettering werd T79 genoemd, maar werd al spoedig vervangen door de T80 lafettering, waardoor het geheel nu eindelijk stabiel bleek. Die toren werd nu de T23-toren genoemd. En daar die T23 veel gemeen had met de M4 (hij werd eigenlijk uit de M4 ontwikkeld)

paste hij ook op de Sherman. Alle nieuwe M4's kregen derhalve deze T23 toren met "76mm gun".

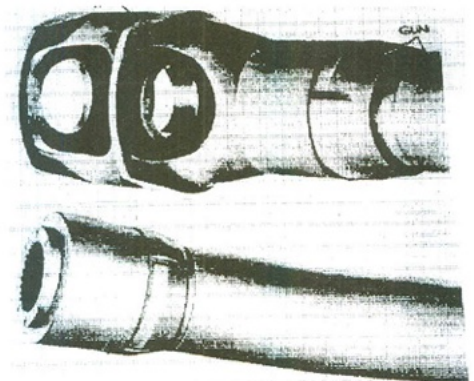
Nogmaals de M34A1 lafettering met daarachter het 'oude' commandantsluik, bestaande uit twee delen met opstaande rand om een .50 op te plaatsen.

We moeten hier nog wel even vertellen dat die oudere T23-torens nog voorzien waren van nieuwe luiken voor de commandant (die "rondom zicht" luiken, bestaande uit een kleiner luik maar in de opstaande ring erom heen meerdere periscopen). Natuurlijk was dat een goed idee, maar als dat luik gesloten was, zag de commandant aan de linkerzijde nog niets, want het luik van de lader zat in de weg. Dat was namelijk het oude commandantenluik, het luik uit twee delen met opstaande rand om een .50 te plaatsen voor AA. Bij de latere uitvoering van de toren had de lader dan ook een klein, ovaal luik dat de commandant niet meer in de weg zat. De .50 kreeg een andere steun.

Tussen haakjes, die T23 was toch belangrijk voor de tankontwikkeling want de Heavy Tank T26E3, de latere M26 Pershing die bij Remagen zo'n succes had, werd er uit ontworpen.

Het 76mm kanon veroorzaakte vlak na het afvuren veel rook, die het zicht van de kanoniers sterk belemmerde, reden waarom Armored Board besloot het kanon af te wijzen indien er niet iets op werd gevonden. Maar Ordnance beproefde een mondingsrem op de loop waardoor het probleem vrijwel geheel werd opgelost en Armored Board het wapen toch accepteerde. Die mondingsrem kon gewoon op de loop worden gedraaid, die om die reden voorzien was van schroefdraad. Als hij er om één of andere reden afgehaald werd kon men er een beschermingskoker op schroeven in plaats van die rem.

Wordt vervolgd.

And now something completely different

door Wim Vink

Ja, inderdaad, eens een keer heel iets anders dan anders. Een kit-review van een locomotief!. Om precies te zijn een **Locomotief VLc 75 Series, Deutsche Reichsbahn**. Bouwjaar 1915-1921. In totaal zijn er 135 exemplaren van gebouwd, niet alleen voor de Deutsche Reichsbahn, maar ook voor de Franse en Belgische spoorwegen.

Het betreft hier een resin kit in schaal 1:35 (ref. nr. F35001) van het nieuwe Spaanse merk **Baluard**. Speciaal voor de militaire modelbouwers onder ons. Hij is 37 cm lang, 9 cm breed en 13,5 cm hoog. Groot dus! De doos bevat ruim 200 onderdelen, die voor het grootste gedeelte van resin zijn gemaakt. De rest is van white metal, aluminium, koper en messing. Ook is er een fraai vel met decals bijgevoegd. De kit weegt bijna 900 gram en zit gelukkig verpakt in een zeer stevige doos.

Op het moment van schrijven is de loc nog niet helemaal gebouwd, maar ik kan nu al melden dat het een echte aanrader is. Fraai gedetailleerde onderdelen met over het algemeen een zeer goede passing. Alleen moet wat geduld worden betracht met de montage van de niet-resin onderdelen, dit mede omdat alle wielen met de complete aandrijving volledig beweegbaar zijn. Alleen al hierdoor is het geen kit voor beginners.

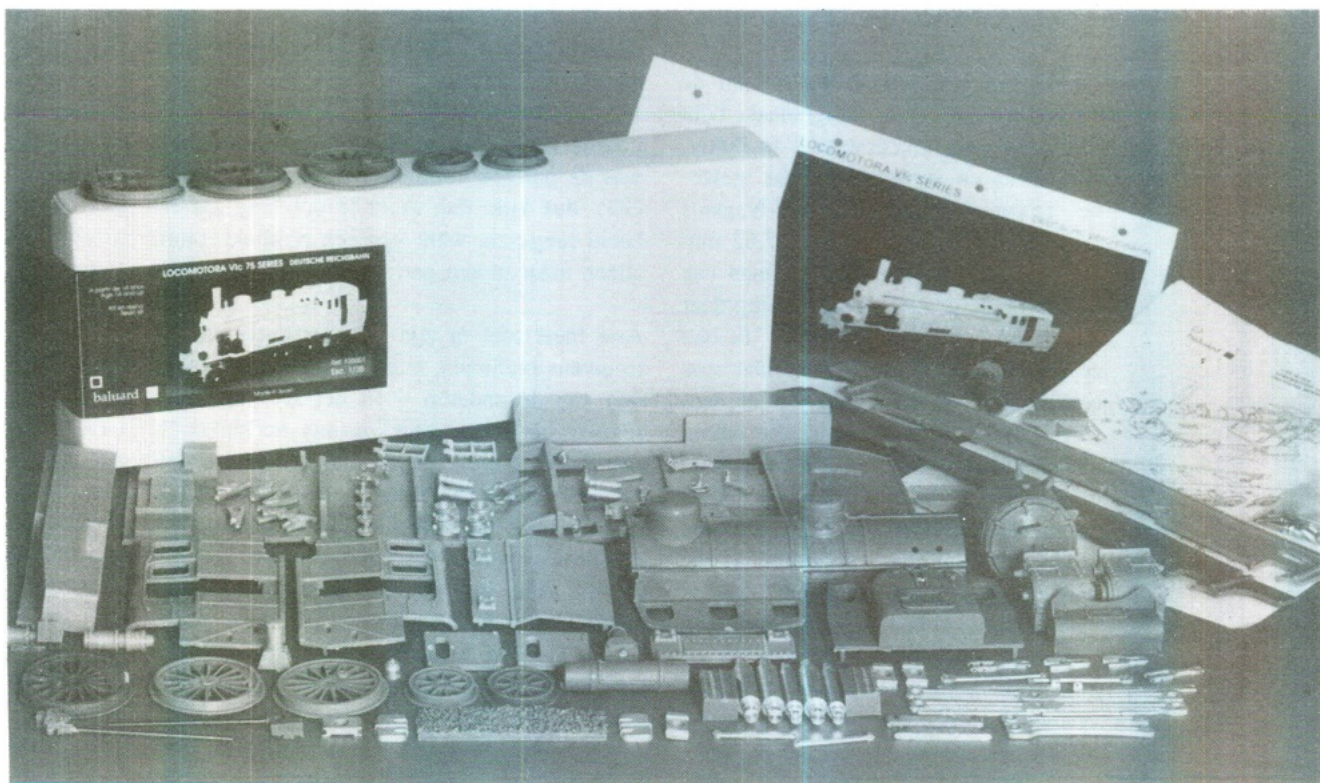
Het enige nadeel van de kit is dat hij een bouwbeschrijving heeft met slechts enkele tekeningen op twee kantjes A4. Het kon wat mij betreft wel wat uitvoeriger en duidelijker. Af en toe heeft het meer weg van een zoekplaatje. Ook hier dus weer geduld betrachten!

Gezien de grootte van de kit valt de prijs mee: ca. f 200,-. Hij is verkrijgbaar bij De Lancier Modelbouw in Delft. Slotconclusie: een echte aanrader en niet allen voor treintjes-gekkens. De firma Baluard heeft nog enkele andere rail-kits aangekondigd, w.o. enkele wagons en rails.

Ten slotte nog dit. Persoonlijk heb ik 'een broertje dood' aan alles op modelbouwgebied wat Duits is. Eigenlijk bouw ik alleen Amerikaans. Ik verander deze loc dus in een 'Amerikaan' door hem te voorzien van een flatbed railwagon met hierop een Amerikaanse M47 Patton tank. In de vijftiger jaren hebben de Amerikanen in Duitsland veelvuldig gebruik gemaakt van Duits spoorwegmaterieel, o.a. voor het transport van tanks.

Overigens hoeft natuurlijk niets u tegen te houden om deze locomotief in een Duitse WO2 situatie te plaatsen. Mogelijkheden volop!

Inlichtingen: Wim Vink,

HERINNERINGEN VAN EEN OUD-SPANJESTRIJDER

opgetekend door Guus Gonggrijp

Toen Arie van Poelgeest naar Spanje ging om daar deel te nemen aan de strijd tegen Franco, Hitler en Mussolini, was hij ervan overtuigd dat hij niet levend terug zou keren. Veel heeft het ook niet gescheeld, maar van de hooguit twintig nu nog levende Nederlandse oud-Spanjestrijders (en er zijn er destijds zeshonderd gegaan) is hij er één.

Over de Spaanse Burgeroorlog wordt vaak gezegd dat tanks daar maar een bescheiden rol speelden. Voor de gewone infanterist die ermee geconfronteerd werd zag dat er echter heel anders uit. Toch waren er al redelijk effectieve tankbestrijdingsmiddelen, vertelde de 82-jarige me afgelopen juli tijdens een interview speciaal voor dit blad. Hoofdzak was dat je niet in paniek raakte.

Zoals de meeste Nederlanders was Arie ingedeeld bij de XIe Internationale Brigade, en wel bij het roemruchte Thälmann-bataljon. Hij herinnert zich dat de brigade beschikte over 'een batterij van twee of drie zware stukken anti-tankgeschut'; op een foto wijst hij een 3,7 cm aan, de Sovjet-versie van de Panzerabwehrkanone van Rheinmetall die aan de andere kant werd gebruikt. Er was zelfs even sprake van dat hij bij de bediening van zo'n stuk zou komen: 'Zeven man hadden ze nodig, meen ik, voor de munitie en alles wat daarbij komt, en van die zeven hadden ze er al vier of vijf, maar ze hadden geen aanvoerder. En ik was nogal fors van gestalte en had goeie cijfers gekregen ondertussen. Ze hebben me gerust wel gecontroleerd en ik was steeds bij de niet-gesneuvelden, dus ja... Maar ik ben er niet bij gegaan, want ik vond zelf dat ik daarvoor technisch onvoldoende onderlegd was.'

In plaats daarvan zat hij bij een 'stoottroep binnen de stoottroep': drie man, uitgerust met een buitgemaakt licht

Italiaans machinegeweer (schutter: Joop Kat) en verder met twee 'gewone' geweren. Voor die Mosin-Nagants kregen ze naast de standaard 7,62 mm munitie nog drie speciale patronen van Sovjet-makelij, met de vermaning daar vooral heel zuinig op te zijn. 'Ik had ze altijd apart in mijn zak. Dat was een springende-brandende en er was één met een stalen kern, die vloog overal dwars doorheen, ook door huis-muren, maar die mochten we alleen gebruiken bij tankaanvallen. En die derde, wat dat was, ik denk, ja, die maakte vuur, daar ging het om. Ik herinner me alleen nog dat daar een rode band om zat. En daar konden we dus zo'n lichte Italiaanse tank mee vernietigen. We hadden een sergeant uit het Nederlandse leger, die zei dat

Uit de USSR: 7,62 mm patroon type B30 met pantserdoorborende kogel, voorzien van stalen kern.

ze hier zo iets niet kenden.

We hadden natuurlijk ook wel andere middelen. Dat beroemde flesje benzine met een dotje, wat later molotovcocktail heette. Toen heette het heel anders, 'foesj' geloof ik. Wat dat in het Frans of Engels betekent weet ik niet (het Engelse woord 'fuse'? - GG), maar wij zeiden, heb je nog foesjen? En zware handgranaten. Want als je vijf handgranaten bij elkaar bundelt, daar kan geen tank tegen, tenminste, niet de tanks in die tijd. Maar dan moest je dichtbij komen, want dat gooi je niet ver.

We hadden ook nog dynamietbommen uit het noorden (van de Asturische mijnwerkers, de legendarische dinamiteros - GG). Gewoon een stuk ijzeren pijp met een bodem erin gelast en een heel klein lontje van drie centimeter ongeveer. Wel een kwaadaardig wapen, waar je zéér voorzichtig mee moest zijn. Die hadden we om en om in een houten kist met aarde. Of dat zou helpen wisten we niet, maar we hadden in elk geval een voorzorgsmaatregel genomen. We gebruikten ze meestal tegen patrouilles 's nachts, want ze gaven een ontzettende hoop licht en zij hadden altijd grote patrouilles, van een man of dertig, en wij maar een stuk of zeven, acht. De uitwerking was verschrikkelijk. Ja, we gebruikten ze ook tegen tanks, als we de kans kregen. Het was bij ons namelijk altijd nogal benauwd met wapens.

Ik was tweede werper, na Joop Kat. Joop was een getrainde atleet, een goeie jongen en een echte militair. Ik was de politiek commissaris (van de Nederlandse sectie - GG), dus kijk, dan moet je ook nog als een soort voorbeeld fungeren, want van een politiek commissaris die ze alleen maar in een gat zien zitten nemen ze niets aan.'

Arie bleef niet in zijn schuttersputje zitten; dat vond hij trouwens ondingen, want je zat er vastgepind en afgesneden van de anderen. Aan het Jarama-front was al ge oefend in het mee optrekken met de tanks: 'In V-formatie, dan werd je niet allemaal op een rij neergemaaid'. Op 6 juli 1937 ging de Spaanse Republiek bij Brunete in de aanval. Maar liefst 100 tot 130 tanks en 40 pantserwagens waren daarvoor in het veld gebracht. Een concentratie zoals die zelfs bij het Ebro-offensief niet meer is gerealiseerd.

Inmiddels was Arie overgeplaatst naar het Beimler-bataljon, waar hij een oude kennis tegenkwam: compagnie-commissaris Heinz Hoffmann. Deze latere minister van defensie van de DDR had als politiek emigrant nog een tijdje bij hem thuis in Amsterdam gebivakkeerd.

Aan het begin van het offensief, op 8 juli 1937, werd er

hevig gevochten om de begraafplaats van Quijorna. Die lag op een heuvel 300 meter ten zuiden van het stadje en de daar ingesloten, verbeterde doorvechtende 'Moros' hadden een perfect schootsveld in alle richtingen.

Tegen de avond arriveerde de chef-staf van de XIe Brigade Ludwig Renn, die eigenlijk Vieth von Golssenau heette en een opmerkelijke ontwikkeling van koninklijk Saksisch garde-officier tot internationalist had doorgeemaakt.

Maar belangrijker op dat moment was dat hij vijf tanks had meegebracht. Besloten werd dat die samen met de infanterie de stelling zouden nemen. Met hun 4,5 cm kanonnen schoten ze enkele gaten in de kerkhofmuur, maar daarna moesten ze vanwege de invallende duisternis afdraaien. Van Poelgeest in een terugblik: 'Het samenwerken met de tanks was mislukt. (...) Alleen de rechtervleugel van het bataljon bereikte de kerkhofmuur.' Daar zat Arie bij. Hij dook door zo'n gat de dodenakker op en kreeg prompt een schot door zijn hoofd. Uiteindelijk belandde hij in het Amerikaanse hospitaal achter de linies, maar daar nam men aan dat hij al was overleden. Dus kwam er een Spaanse kapper om hem te scheren

voor een waardige uitvaart. De arme man was net begonnen toen de 'gevallene' bijkwam. In panische angst ging de barbier er vandoor, maar nu ontfermde de Canadese dokter Norman Bethune zich over de patiënt. Op de omslag van een na-oorlogse Italiaanse brochure staat nog een foto, genomen op het moment dat Arie de reddende bloedtransfusie krijgt. Bethune, later beroemd geworden als arts van het 8e Marsleger van Mao Tse Toeng, kan hij zich niet meer zo goed herinneren, wel de knappe zuster links in beeld.

Voor Arie was deze oorlog afgelopen. Op 10 mei 1940 evenwel meldde hij zich, verminkt en staatloos, maar ontegenzeggelijk ervaren, bij de dichtstbijzijnde kazerne in Amsterdam. 'Ze stelden het erg op prijs, zeiden ze, maar ik wacht nog steeds op hun beslissing, haha'.

Een ijzervreter is hij altijd gebleven. Aan het eind van het interview vraagt de oud-strijder of ik niet iets voor hem te lezen heb, 'een goed oorlogsboek, iets over veldslagen of zo.'

Hiernaast: Dokter Bethune (rechts) met de halfdode Arie van Poelgeest

Onder: het insigne van de 'Brigadas Internacionales'

El doctor Bethune haciendo una transfusión de sangre. Le asiste Henning Sorensen

NIEUWE LEDEN

H. van ASSEMA, [REDACTED] A. DEKKER, [REDACTED]
 [REDACTED] J. van EGDOM, [REDACTED] R.J.
 GROENHUIJZEN, [REDACTED] R.R. de HOOG, [REDACTED]
 [REDACTED] E.G. van IJKEN, [REDACTED] F.A. v.d. KLIS, [REDACTED]
 [REDACTED] R. NAT, [REDACTED] L. ROOS, [REDACTED]
 J.H. STUIVENBERG, [REDACTED] J.N.W. WIJNANDS, [REDACTED]
 (jeugdlid).

Welkom bij TWENOT!

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een kaartje naar Kees Blijleven, [REDACTED]
 [REDACTED] De lijst wordt dan met de eerst volgende TANK toegestuurd.

Tot lang na de Tweede Wereldoorlog was de Sherman tank het voornaamste gevechtsvoertuig van de Argentijnse pantserenheden. In de vroege jaren 70 werd het echter steeds moeilijker deze tanks te onderhouden en derhalve werd het besluit genomen een nieuwe tank aan te schaffen. De meeste tanks in die tijd wogen 40 ton of meer en waren daardoor te zwaar voor de vele bruggen in het geaccidenteerde Argentinië. Er moest dus een nieuwe tank worden ontwikkeld die geheel voldeed aan de specifieke eisen van de Argentijnen.

Het West-Duitse bedrijf Thyssen-Henschel kreeg de eer dat voertuig te ontwikkelen. De nieuwe tank kreeg de naam TAM (Tanque Argentino Mediano) en het eerste prototype was in 1976 klaar. De twee daarop volgende prototypes werden een jaar later afgeleverd. De TAM is gebaseerd op het Marder infanteriegevechtsvoertuig dat door Thyssen-Henschel werd gebouwd voor de Duitse Bundeswehr. Het chassis van de TAM is echter versterkt vanwege het hogere gewicht en de zware terugslag van het 105 mm kanon.

Na de levering van de prototypes aan Argentinië werd de ontwikkeling voortgezet door het Argentijnse bedrijf TAMSE (Tanque Argentino Mediano Sociedad del Estado). De TAM werd voor de eigenlijke productie begon, maar liefst op 1450 punten gemodificeerd. Eind jaren 70 werd de TAM in productie genomen, maar in het begin van de jaren 80 werd de productie wegens financiële problemen alweer stopgezet. De slechte financiële situatie leidde er zelfs toe dat 30% van de gebouwde tanks meteen werd opgeslagen als oorlogsreserve. In 1994 maakte TAMSE echter bekend dat de productie weer zou worden hervat. Het is niet bekend hoeveel TAM's er momenteel in dienst zijn.

Beschrijving

De romp van de TAM is gelast. Het licht hellende bovenstuk van de frontpantsering biedt bescherming tegen klein

kaliber munitie, granaatsplinters en pantserdoorborende granaten tot maximaal 40 mm. De chauffeur zit links voor en stuurt de tank met een gewoon stuurwiel. Onder pantser kan hij kijken door drie episcopen. Rechts van de chauffeur staat de motor. Deze krachtbron is een MTU MB 833 Ka-500 zes cilinder dieselmotor, die een vermogen van 720 pk kan ontwikkelen bij 2200 toeren per minuut. De motor is gekoppeld aan een Renk HSWL-204 planetaire versnellingsbak met vier versnellingen in beide richtingen.

De TAM heeft aan iedere kant zes loopwielen met torsievering. Ook zijn er hydraulische schokdempers voor het eerste, tweede, vijfde en zesde loopwiel. Het aandrijfwiel zit voor, het spanwiel achter en er zijn drie toprollers. De rupsbanden zijn gemaakt door de bekende rupsbandfabriek Diehl en hebben verwisselbare rubberen schoenen. Boven worden de rupsbanden beschermd door verwijderbare rubberen side skirts.

Aan de achterkant van het voertuig zijn twee brandstofdrums bevestigd, elk met een inhoud van 200 liter, om de actieradius te verhogen. Achter bevindt zich tevens een luik voor snelle bevoorrading. Ook dient het als nooduitgang voor de bemanning.

De toren met het 105 mm kanon is achter geplaatst. Hij is eveneens gelast en lijkt veel op de toren van de Leopard 1A3/A4. Commandant en schutter zitten rechts, de lader links. De commandant heeft zijn plaats achter de

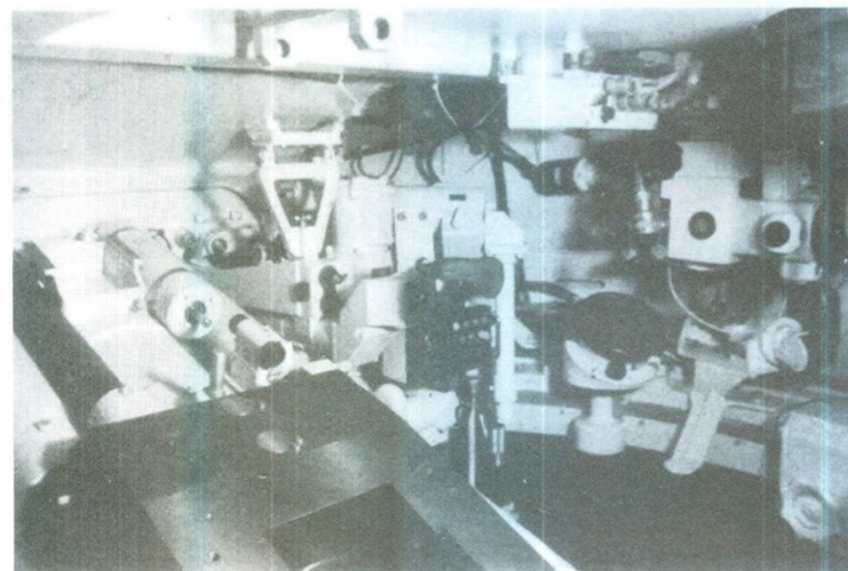
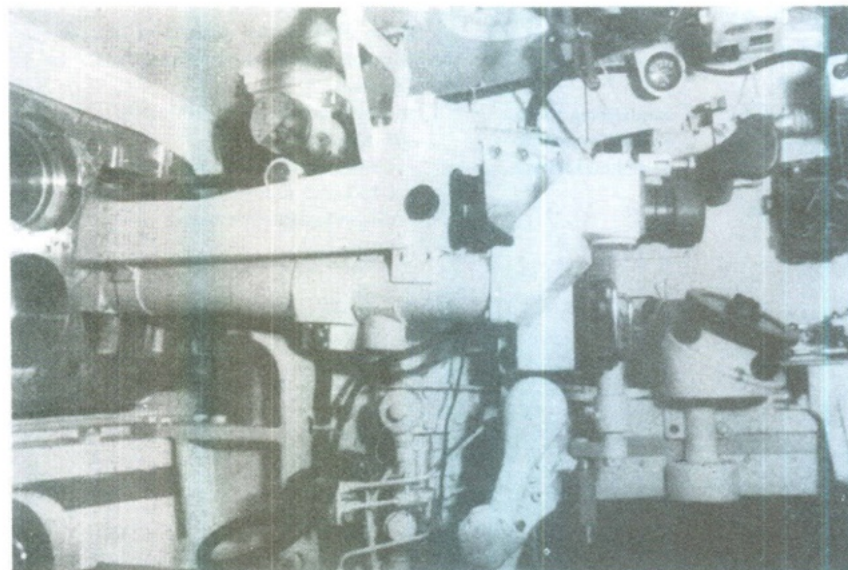
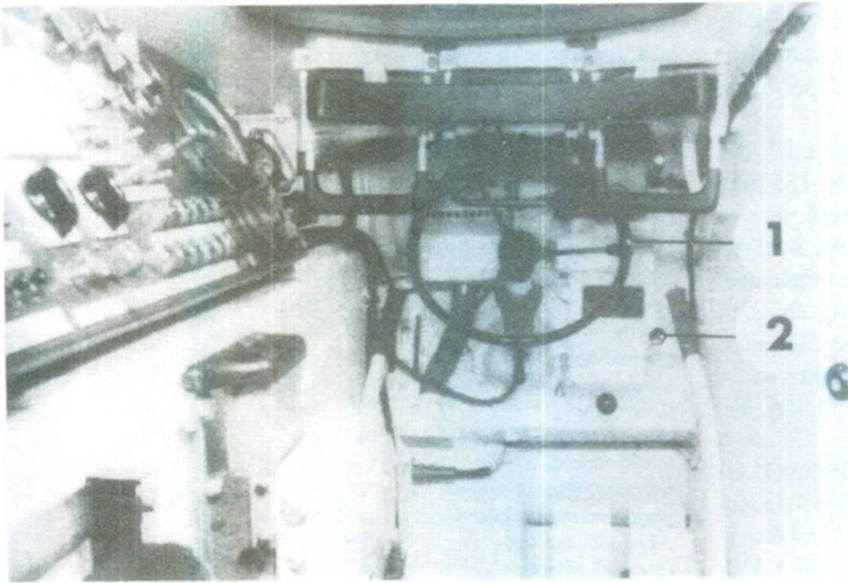

Foto boven: de bestuurdersplaats; midden: op de voorgrond het sluitstuk van het 105 mm kanon; onder: de schutterspositie met de diverse richt- en afvuurmiddelen.

schutter en om zijn luik zitten acht episcope. Voor het luik van de commandant bevindt zich een gestabiliseerde periscoop. Tot het verdere instrumentarium van de commandant behoort onder meer een systeem waarmee hij de bediening van het kanon van de schutter kan overnemen.

De schutter beschikt over een draai- en kantelbare periscoop met een Zeiss TZF vizier. De maximale beeldvergroting van het vizier is x8. In tegenstelling tot wat men zou verwachten is het niet de schutter maar de commandant die de coïncidentie afstandmeter bedient.

De lader tenslotte zit links in de toren. Hij kan kijken door een periscoop die alleen kantelbaar is.

De hoofdbewapening is dus het 105 mm kanon dat alle standaard 105 mm munitie kan afvuren. Om de loop zit een koelmantel en een rookafzuiger. Het kanon is geheel gestabiliseerd. De tank kan 50 granaten vervoeren, waarvan er 20 in de toren kunnen worden opgeslagen. Naast het 105 mm kanon zit een coaxiale 7,62 mm mitrailleur. Op het dak staat een soortgelijk wapen en links en rechts van de toren zitten vier Wegman rookgranaatwerpers.

Tot het overige gedeelte van de uitrusting behoren onder andere een NBC installatie, een brandblussysteem dat handmatig of automatisch in werking wordt gesteld en een verwarmingsinstallatie voor koude starts van de motor. Naar wens kan het voertuig eveneens worden voorzien van onder meer additionele bepantsering en een intercomsysteem. De maximale snelheid bedraagt 76 km per uur en de actieradius is zonder drums 550 km. Met drums wordt dit 900 km. De TAM heeft een waadvermogen van 1,4 meter. Uitgerust met een snorkel kan hij tot vier meter diep onder water rijden.

Varianten

VCTP. Thyssen-Henschel ontwikkelde ook het VCTP (Vehiculo de Combate Transporte de Personal) infanteriegevechtsvoertuig voor de Argentijnen. Ook de productie van dit voertuig moest echter vanwege de problemen met de Argentijnse schatkist in de vroege jaren 80 worden stopgezet. De VCTP lijkt heel veel op de Duitse Marder. Met zijn 720 pk motor heeft de VCTP op de weg een maximum snelheid van 75 km per uur. Het bereik is, zonder extra brandstoftanks, 590 km. Het infanteriegevechtsvoertuig heeft een tamed

lijk eenvoudig te bedienen tweemanstoren met een 20 mm kanonnen een 7,62 mm mitrailleur. Achter op de VCTP zit net als bij de Marder een 7,62 mm mitrailleur die binnen wordt bediend. Er is plaats voor 12 personen, inclusief de chauffeur en de commandant.

VCA. De VCA (Vehiculo de Combate de Artilleria) 155 is een verlengd TAM chassis met daarop de 155 mm toren van de Italiaanse Palmaria. De Italiaanse fabriek Autobreda heeft in totaal 20 Palmaria torens aan Argentinië geleverd, maar voor zover bekend zijn er momenteel slechts twee prototypes van de VCA gebouwd. Er is in het voertuig ruimte voor in totaal 28 granaten. Met standaardgranaten heeft het 155 mm kanon een dracht van 24 km en met speciale granaten is de dracht 30 km. De VCA heeft een automatisch laadsysteem.

VCLC-CAL en VCLC-CAM. In de jaren 80 ontwikkelde TAMSE en het Israëlische bedrijf TAAS-Israël Industries Ltd. twee TAM prototypes uitgerust met raketwerpers. In 1986 verscheen de VCLC-CAL met een LARS 160 raketlanceerinstallatie, bestaande uit 18 lanceerders voor 160 mm raketten. In 1988 kwam het VCLC-CAM prototype met het MAR 350 systeem uit de fabriek. Dit systeem heeft vier lanceerders voor 350 mm raketten.

Midden 1995 werd bekend dat nog geen van de VCLC (Vehiculo de Combate Lanza Cohetes) types in productie is genomen.

VCRT. Het VCRT bergingsvoertuig is gebaseerd op de

VCTP. De bovenbouw en de uitrusting voor de berging zijn geleverd door de Duitse fabriek MAK. Het eerste prototype was in 1987 gereed. De VCRT heeft een kraan die een gewicht van maximaal 22 ton de lucht in krijgt en aan de voorkant zit een lier met een trekvermogen van 30 ton. Aan de achterzijde zit een dozerblad. Het is niet bekend of de VCRT al dan niet in productie is genomen.

Technische gegevens TAM

lengte	6,75 m
breedte	3,29 m
hoogte	2,71 m
gewicht (gevechtsgereed)	30 ton
maximum snelheid (op de weg)	75 km/uur
actieradius	590 km
idem met extra drums	940 km
opstapvermogen	1 m
overschrijdingsvermogen	2,5 m
waadvermogen zonder snorkel	1,5 m
idem met snorkel	2,25 m
electrisch systeem	24 v
motor	MTU MB 833 Ka-500 6 cilinder diesel
vermogen	720 pk bij 2400 tpm
transmissie	Renk HSLW-204 planetaire versnellingsbak met 4 versnellingen voor- en achteruit
aandrijving toren	electrohydraulisch of handmatig
hoofdbewapening	105 mm kanon
nevenbewapening	1 x 7,62 mm mitrailleur coaxiaal 1 x 7,62 mm mitrailleur op torendak 2 x 4 rookgranaatwerpers.

Het achteraanzicht van de VCLC uitvoering (foto Tank magazine 1992, vol.15, no.9)

SOFT SKIN, BEDFORD vrachtwagens tijdens WO2 (1)

BEDFORD MW

Vauxhall Motors Ltd, een in Luton, Bedfordshire gevestigde dochteronderneming van de Amerikaanse autogigant General Motors, begon in 1930 met de bouw van Bedford Commercial vrachtwagens. De eerste modellen waren de Model 'U' 30-cwt vrachtwagen en de 12-cwt 'C' bestelwagen. In 1939 behoorden de Bedfords tot Englands meest populaire vrachtwagens in de klassen tot 5 ton en bij het uitbreken van WO2 had het bedrijf een assortiment vrachtwagens die allemaal al enkele jaren in productie waren.

Tijdens de oorlog schakelden de Vauxhall fabrieken over op oorlogsproductie. Er werden zo'n 250.000 voertuigen gebouwd, plus 5640 Churchill tanks, antitankgranaten voor het zes-ponder kanon, vier miljoen Venturi raketlanceerbuizen en vijf miljoen jerrycans. 95% van het werk aan Englands eerste twaalf vliegtuigstraalmotoren werd eveneens door Vauxhall uitgevoerd.

De productie van militaire voertuigen concentreerde zich rond vier modellen: de 15-cwt 4x2 MW, de 30-cwt 4x2 OX, de 3-ton 4x2 OY en de 3-ton 4x4 QL. Behalve de QL waren het allemaal voertuigen met een normale indeling en gebaseerd op modellen van voor de oorlog. De QL had een frontstuurcabine en had aandrijving op beide assen.

Truck, 15-cwt, GS, 4x2, (Bedford MW)

De basis van de Bedford 15-cwt vrachtwagen, die een van de meest bekende militaire vrachtwagens zou worden, werd gelegd in het jaar 1935, toen het War Office proeven uitvoerde voor een nieuwe vrachtwagen in de 15-cwt klasse. Vijf Britse autofabrikanten waren uitgenodigd, te weten Morris Commercial, Ford, Commer, Guy en Vauxhall.

Vauxhall deed mee met twee voertuigen, een 12-cwt lichte bestelwagen en haar standaard 2 tons vrachtwagen. De bestelwagen voldeed niet, maar de vrachtwagen bleek de beste in zijn klasse te zijn, zelfs in vergelijking met speciale militaire ontwerpen. Vauxhall installeerde daarop grotere banden en een grotere radiator en stuurde het voertuig naar het leger voor verdere beproevingen. Dit leidde tot enkele verbeteringen aan het chassis ter verkrijging van een grotere bodenvrijheid en aan het koelingsysteem.

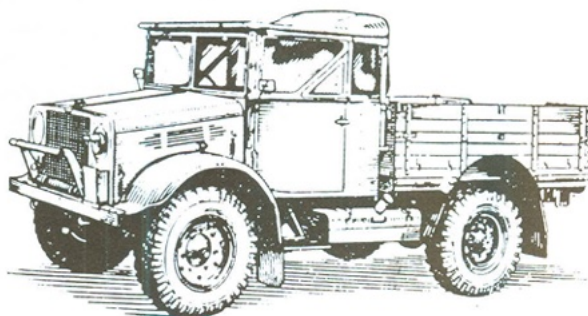
In 1937 werd een speciale Bedford WD (War Department) gebouwd, die overigens nog steeds gebaseerd was op de oorspronkelijke civiele 2-tonner. Hij werd geklasseerd op 15-cwt en werd bekend als de Model WD-1. Een typerend kenmerk was de eenvoudige rechthoekige motorkap, die in de plaats was gekomen van de normale Bedford motorkap uit die tijd. De nieuwe kap bood ruimte aan het door het leger vereiste extra grote luchtfilter. Hij zou eerst tijdelijk zijn, maar werd vanwege zijn een-

voud op alle latere voertuigen toegepast. Door deze motorkap was de Bedford de eerste militaire vrachtwagen met ingebouwde koplampen. Hij had dezelfde 3180 cc zescilinder motor die ook in de civiele vrachtwagens werd gebruikt.

In 1938 werd een sterkere motor geïnstalleerd (3519 cc, 72 pk) en begon men plannen te maken voor aanpassing van de productie in geval van oorlog. Een voorlopig plan ging uit van de productie van 2000 15-cwt's binnen 6 of 7 maanden nadat de order was geplaatst. In augustus 1939 werden de eerste 50 Bedford 15-cwt's besteld, alle 'portees' voor het 2 pponder antitankkanon. Deze versie had een normale GS opbouw, maar had oprijgoten, klampen om het kanon vast te zetten en munitiekasten.

Toen in september 1939 de oorlog uitbrak werd de geplande order voor 2000 voertuigen geplaatst. Hiervan moesten er 480 worden uitgevoerd als 'portee' en alle overige als gewone GS vrachtwagen. Binnen enkele weken werden er echter nieuwe opdrachten geplaatst voor in totaal 11.000 15-cwt vrachtwagens en uiteindelijk zouden van de 250.000 voertuigen die tijdens WO2 door Bedford werden gebouwd er bijna 66.000 van het type MW zijn.

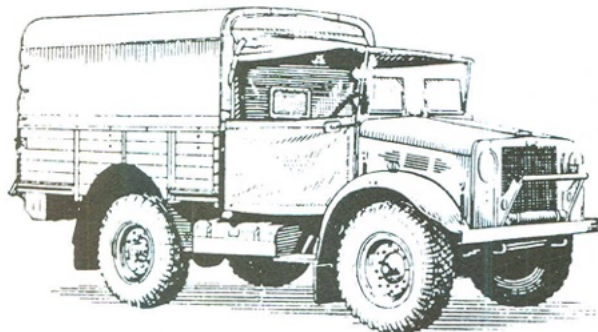
Het 15-cwt chassis stond bekend als de **Bedford MW**. De basis GS (General Service) vrachtwagen was voornamelijk bedoeld als transportmiddel voor een infanterie-sectie, maar werd al snel gebruikt voor allerlei doeleinden. De 15-cwt had in zijn oorspronkelijke vorm een open cabine, twee kleine glazen voorruitjes in een metalen frame (van het sportwagentype) en canvas schermen als deur. Een opvouwbare kap gaf een beperkte bescherming tegen slecht weer. In de cabine was op de ronde motorbeplating een eenvoudig instrumentenpaneel met vier wijzerplaten en een schakelaar gemonteerd. De accu stond in een bak tussen de twee stoelen en aan het achterpaneel waren klemmen gemaakt voor twee geweren en wat gereedschap. Al met al dus een betrekkelijk 'spartaanse' uitvoering, waarin de bestuurder nauwelijks enige bescherming had tegen regen en wind. Vanaf 1943 werd een meer gesloten cabine gebouwd, met deuren, een canvas kap en mica zijramen.

Model MWD en MWG 15 cwt. general service truck

De laadbak was bij de vroege uitvoeringen meestal van hout, versterkt met metalen strips. De zijwanden scharnierden in het midden, in de lengterichting. In het achter-schot zaten uitsparingen voor het instappen. Er was geen echte huif, maar een stuk canvas waarmee de lading kon worden afgedekt.

De laadbak van de 'portee' (MWT) voor het 2-ponder antitankkanon was net zo, alleen waren aan de zijkanten haken aangebracht waaraan de rijgoten werden opgebor-gen en in de laadbak zaten bevestigingspunten voor het kanon. Ook waren er enkele zitplaatsen voor de kanon-niers.

Model MWT 15 cwt. truck with lorry body

Een vrij zeldzame variant van de vroege MW was de **MWV, 15-cwt GS Van**. De aanduiding was verwarrend omdat de MWV uiterlijk sterk leek op de gewone vrachtwagen. Alleen de laadbak was iets langer en hij had een semi-permanente huif.

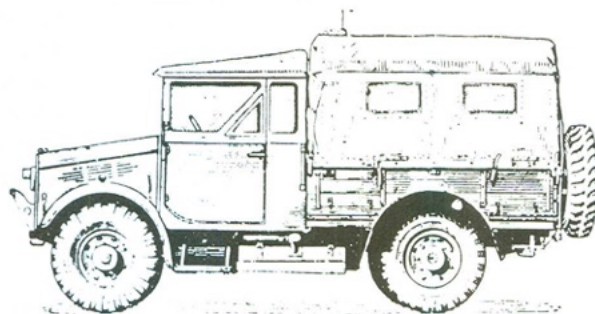
In de vijf jaar dat de MW in productie is geweest zijn er natuurlijk wel enkele veranderingen geweest. Dat waren o.a. het vervangen van de roosters in de zijkanten van de motorkap door spleten, een nieuwe radiatorbeschermer, het rooster voor de radiator kwam aan de buitenkant te zitten, metalen deuren in de cabine, een canvas kap en een huif over de laadbak.

De totale lengte van het basisvoertuig was 14'4" de breedte 6'6 1/2" en de hoogte 7 1/2' met en 5'3" zonder kap. De zescilinder motor had een vermogen van 72 pk. Het diende als basis voor verschillende speciale uitvoeringen, zoals de mobiele theewagen, die o.a. door de YMCA werd gebruikt. Een andere veel gebruikte uitvoering was de 200-gallon waterwagen. Er is ook een uitvoering geweest met met een 20 mm Polsten kanon op een lucht-afweeraffuit in de laadbak. Het ontwerp hiervan begon in juni 1942 en het complete systeem was een kleine twee maanden later klaar voor beproeving. Er waren plannen voor de bouw van 100.000 stuks, doch door gebrek aan productiecapaciteit werden er niet meer dan 100 gebouwd voor beproevingen en demonstraties. Toen de productie-capaciteit wel beschikbaar was, was er door het geallieerde luchtoverwicht geen behoefte meer aan dit wapen.

De belangrijkste uitvoeringen van de MW waren:

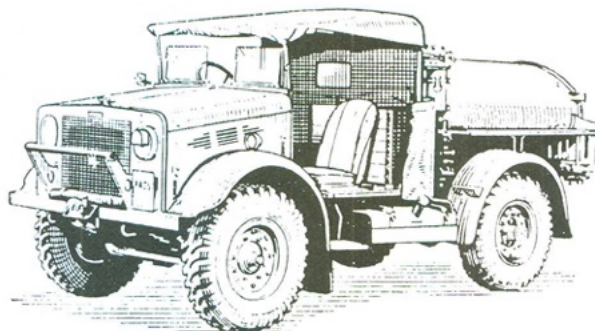
MWD: de standaard GS vrachtwagen

MWR: radiowagen (FFW, Fitted For Wireless). Hij had een speciale afgeschermd ontsteking en een generator die werd aangedreven door een kracht-afnemer. MWR's van het leger hadden dezelfde open laadbak als de MWD, met een paar stoelen voor de radiotechnici, die van de RAF hadden dezelfde gesloten opbouw als de Morris Commercial radiovoertuigen.

Model MWR 15 cwt. fitted for wireless and with signals body

MWC: de 200 gallon watertankwagen (opbouw gemaakt door Thompson of Bilston) met een door een krachtafnemer aangedreven waterpomp

Model MWC 15 cwt. water tanker with 230 gallon tank

MWG: luchtafweervoertuig, bewapend met een 20 mm Polsten kanon

MWT: de trekker/portee voor het 2-ponder antitank-kanon

MWV: een gesloten bestelwagenopbouw.

Bronnen

- Bedford Vehicles of WW2, Geoffrey Futter & Alan Young, Military Modelling
- Diverse artikelen over de Bedford QL van Mike Conniford in Military Modelling
- Bedford Vehicles of WW2, J.P. Wilkes, Tankette
- World War Two Military Vehicles, G.N. Georgano
- Military Transport of WW2, Ellis & Bishop

BRITSE PANTSERBRIGADES, van D-DAY tot VE-DAY (deel 4)

door JAN van der STEEN

4th ARMOURED BRIGADE

De 4th Armoured Brigade maakte oorspronkelijk deel uit van de in 1940 opgerichte *7th Armoured Division*. Als onderdeel van deze divisie werd de brigade ingezet in Noord-Afrika. Net als de divisie koos men de woestijnrat als embleem. Later, toen beide eenheden in Nederland werden ingezet, maakten sommige Nederlanders onderscheid tussen de "Red Rats" en de "Black Rats".

De brigade werd onafhankelijk in 1943 en daarna als onderdeel van het 13e Korps ingezet bij de verovering van Sicilië, landde in Italië bij Taranto en vocht van oktober tot december 1943 op de Adriatische flank. Hierna keerde de brigade terug naar Engeland met het oog op de komende invasie. Hier werd zij volledig opnieuw uitgerust met Sherman II's. Later, in Normandië, bleek dat de Continental stermotoren van dit type Sherman nogal wat problemen gaven.

Tijdens Operatie Overlord maakte de brigade samen met de *51st "Highland" Division* deel uit van de reserve van het 1e Korps dat op Juno and Sword Beach zou landen. Toen Caen niet zoals gepland op de eerste dag in geallieerde handen viel, wilde Montgomery de reserve op 10 juni inzetten om de stad te omsingelen. Maar hun landing liep vertraging op waardoor de brigade pas op 9 juni aan land gebracht kon worden. En nadat de reserve moest worden ingezet om een Duitse tegenaanval bij Caen af te slaan ging het hele plan niet door.

Op 26 juni werd de brigade onder commando geplaatst van de *11th Armoured Division* en ingezet bij Operatie "Epsom". Het 8e Korps moest bij deze operatie de Odon oversteken en Caen vanuit het zuiden nemen. Het eerste doel, het plaatsje Cheux, werd dezelfde morgen bereikt, maar na het oversteken van de Odon ging het mis. Brigadecommandant Currie raakte al dodelijk gewond voor de aanval begon. Door tegenaanvallen van o.a. de *9e en 10e SS Panzerdivision* moest voor elke meter grond een zware prijs worden betaald. De brigade slaagde erin samen met infanterie van de *15th "Scottish" Division* de corridor nog iets te verbreden in de richting van Verson, maar nieuwe Duitse tegenaanvallen konden slechts door de inzet van zware artillerie worden afgeslagen. Op 30 juni vond operatie "Epsom" een roemloos einde.

Op 10 juli werd een tweede poging gewaagd. De operatie kreeg de naam "Jupiter". Doel was nu alsnog heuvel 112 en Maltot te nemen. Het resultaat was hetzelfde, zware verliezen aan beide kanten.

Eind juli waren de Britse verliezen zo hoog opgelopen dat Montgomery genoodzaakt was verschillende eenheden samen te voegen. De 4th County of London Yeomanry werd versterkt met de resten van 3 CLY van de *7th*

Armoured Division. In augustus nam de brigade deel aan de strijd om Falaise en de opmars door Frankrijk en België.

Bij operatie "Market Garden" maakte de brigade deel uit van het 8e Korps dat op de rechter flank van het 30e Korps werd ingezet. 44 RTR werd aan de brigade onttrokken en toegevoegd aan de bij Eindhoven gelande *101st Airborne Division*. De rest van de brigade ondersteunde ondertussen de *3rd Division* bij hun opmars langs de Zuid Willemsvaart.

Na het mislukken van operatie Market Garden werd de brigade ingezet in West Brabant. Op 25 oktober ondersteunde zij de Prinses Irene brigade bij de bevrijding van Tilburg. Op 28 oktober bereikten de Greys en KRRC Tilburg en stootten door richting Rijen, waar het tot hevige gevechten kwam. Toen lanceerden de Duitsers onverwacht een tegenoffensief bij Meijel en de brigade werd ijlings teruggeroepen. Op 29 oktober was de brigade in Weert en onder commando geplaatst van de *7th US Armored Division*. Het grootste gevaar was toen echter al geweken en men bleef er als reserve van het 8e Korps. De brigade zou de rest van het jaar in deze omgeving blijven.

Op 14 november startte operatie "Mallard", een poging het Duitse bruggehoofd ten westen van de Maas op te ruimen.

De brigade ondersteunde eerst de *53rd "Welsh" Division* na hun oversteek van het kanaal Wessem-Nederweert en daarna de *59th Division* van het uitwateringskanaal tot aan Blerick. Op 25 oktober ging de brigade, behalve 4RHA en de Sharpshooters, voor een rustpauze terug naar Someren. De enige gevechtsactie werd uitgevoerd door 'A' Sqn 3/4 CLY bij het opruimen van een Duits bruggehoofd bij Wanssum.

De gehele winter bleef de brigade aan de westkant van de Maas in stelling. Ook toen de Duitsers hun tegenoffensief in de Ardennen lanceerden en veel Britse eenheden naar het zuiden werden gedirigeerd. Tijdens operatie "Veritable" die op 8 februari van start ging opereerde de brigade weer zij aan zij met de *11th Armoured Division* en nam deel aan de gevechten om Uedem en het Hochwald.

Na "Veritable" begonnen de voorbereidingen voor de oversteek van de Rijn. 44 RTR zou worden uitgerust met Duplex Drive Shermans en vertrok op 7 Maart richting Maastricht. Aan de Maas, bij het Limburgse Stein, was "G" wing van de *79th Armoured Division* gevestigd, alwaar geoefend werd in het oversteken van rivieren.

In de vroege morgen van 24 maart was het voor de mannen van 44RTR zover. Ze behoorden samen met de *15th Division* en de *1st Commando Brigade* tot te eerste aan-

valsgolf van het 12e korps dat tussen Rees en Wesel de Rijn moest oversteken. De andere DD eenheid, de Staffordshire Yeomanry, had minder geluk. Ze kwamen al in hun verzamelgebied onder artillerievuur en veel van de canvas schermen werden daardoor lek geschoten.

Omdat bij acties aan de Schelde was gebleken dat DD tanks grote moeite hadden met het beklimmen van modderige rivieroeveren hadden speciale Buffaloes de oever verstevigd met vier meter brede matten. Dit bleek uitstekend te werken en om acht uur was het hele regiment te rivier over en in actie. Operatie "Plunder" werd een compleet succes.

Na de Rijnoversteek was van een georganiseerde Duitse tegenstand geen sprake meer en de Geallieerde legers rukten snel op naar het hart van Duitsland. De brigade opereerde op de linker flank van het 2e Britse leger en trok via Winterswijk richting Bremen. Op 13 april staken eenheden van de brigade bij Verden de Weser over. Toen drie weken later de brigade de Elbe bij Hamburg bereikte gaf Duitsland zich over.

Samenstelling en codenummers

- 121: 4th Armoured Brigade HQ
- 122: The Royal Scots Greys (2nd Dragoons)
- 123: 4th County of London Yeomanry (The Sharpshooters)
3/4 County of London Yeomanry (vanaf 28 augustus 1944)
- 124: 44th Royal Tank Regiment
- 125: 2nd Bn. The King's Royal Rifle Corps (Motor)

Ondersteunende eenheden

- 1191: 4th Royal Horse Artillery (SP)
- ? : 14th Light Field Ambulance
- ? : 4th Armoured Brigade Company RASC
- ? : 4th Armoured Brigade Ordnance Field Park RAOC
- ? : Forward Delivery Squadron RAC

Uitrusting

De brigade was vrijwel geheel uitgerust met Sherman II's. Per Troop was er één, later twee Firefly's beschikbaar. Aanvankelijk waren dit alle VC's, later ook IC's.

De sterkte van de Royal Scots Greys was op 30 september 1944: 10 Stuarts, 30 Sherman II's en 12 Sherman VC's. Brigade HQ bezat tenminste één Sherman I Hybrid dozer. Shermans van 44RTR hadden soms op het achterdek een soort "bagagerekken", gemaakt van gedemonteerde spatborden.

Bij 3/4 CLY waren het recce platoon en andere pantservoertuigen ondergebracht in een apart ("D") squadron.

Markeringen

Het brigade embleem was een zwarte rat op een wit

vierkant. De unit code sign zou volgens de meeste bronnen rood zijn. Op kleurendia's gemaakt in september 1944 is echter een groen/blauw vlak zien. Ook op zwart/wit foto's is te zien dat het een tweekleurig vlak moet zijn geweest.

Begin 1945 werden de codenummers veranderd in de gebruikelijke reeks: 50-51-52-53

Squadron symbolen

Deze waren op de toren aangebracht in de gebruikelijke kleuren rood, geel of blauw. In het symbool was het Troopnummer aangebracht. Tanks van de Sharpshooters waren bovendien op de achterzijde van de toren van een roepnummer voorzien. Het gebruikte systeem is echter niet bekend. Tanks van "A" Sqn hadden o.a. de nummers 12, 21 en 68

Namen

Royal Scots Greys: onbekend

3/4 CLY: Een tank van HQ Sqn was genaamd Sharpshooter, de rest van de namen begon met de Squadronletter. Bijvoorbeeld: Achilles, Axel, Berker, Catcher, Crock. De namen waren aangebracht op de toren.

- 44 RTR: RHQ: Ru... (Ruthless, Rustler)
- A Sqn: Ra... (Rajah, Ramandan, Racket)
- B Sqn: Re... (Restive, Revenge, Rebel)
- C Sqn: Ro... (Romeo, Rover)

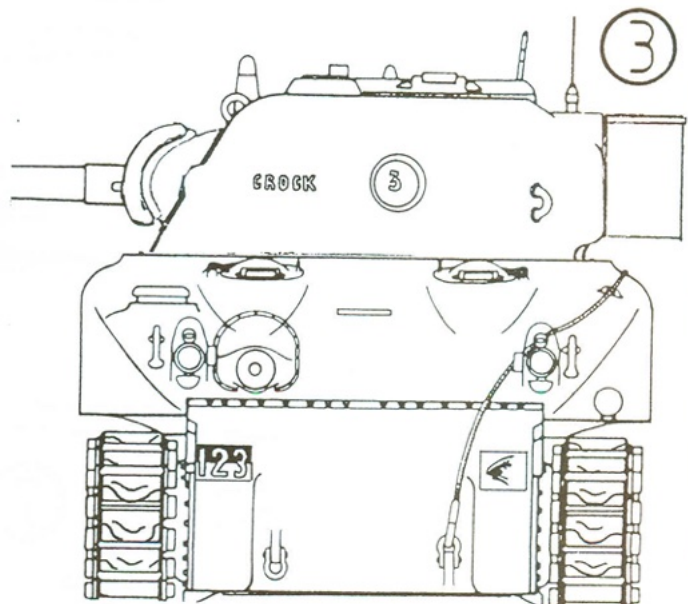
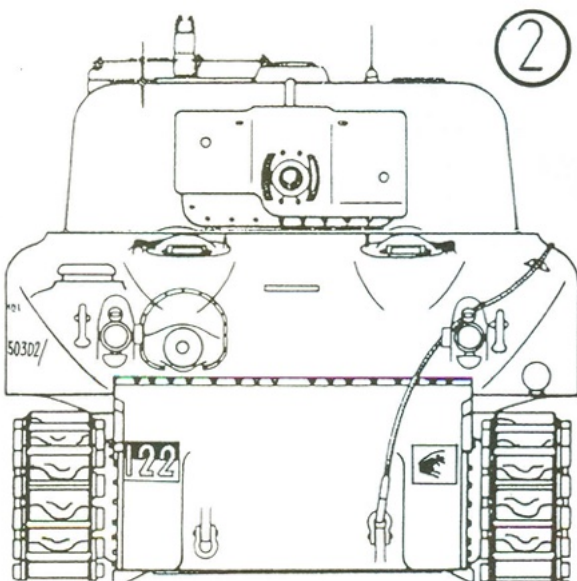
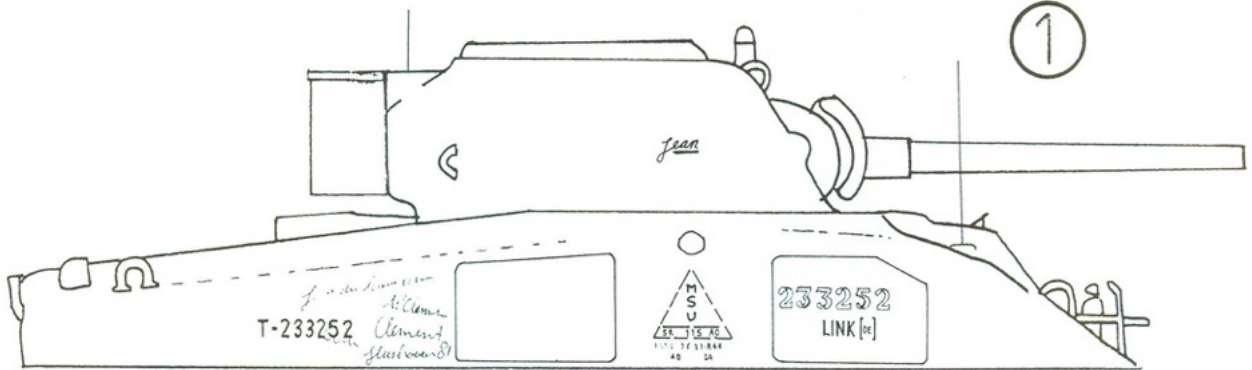
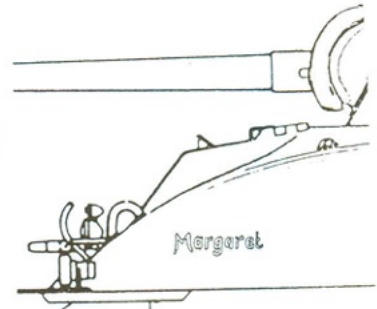
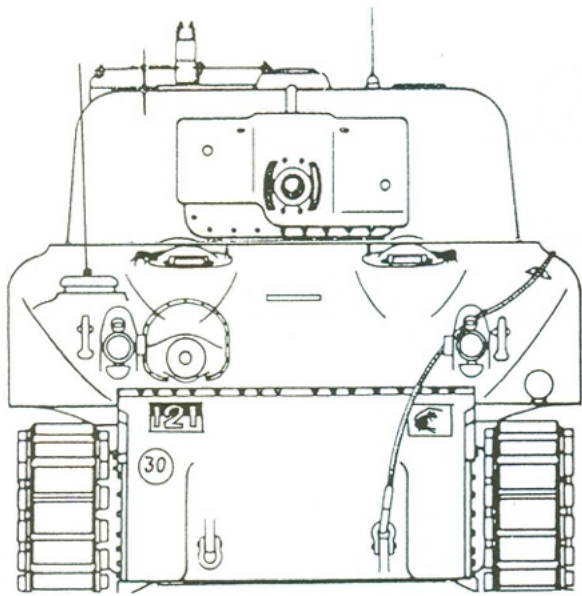
De namen waren aangebracht op de romp.

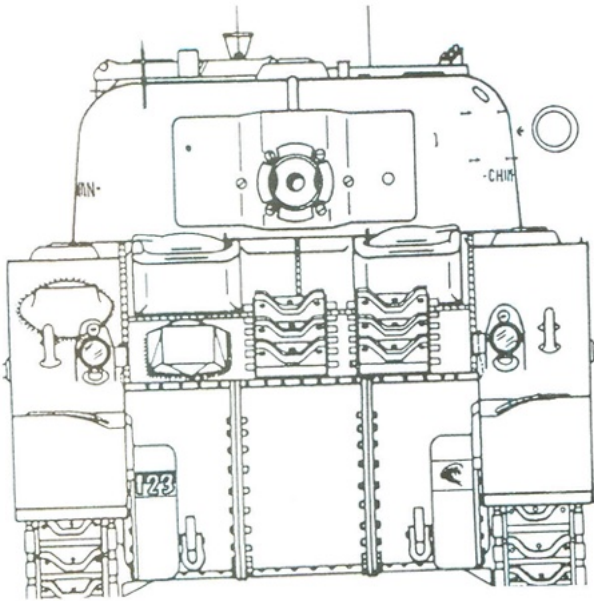
Opvallend aan de meeste tanks van de brigade was dat ze vaak voorzien waren van een extra set registratienummers. Deze waren opvallend groot en van een afwijkend lettertype.

Tekeningen:

- 1 Sherman II Command, 4th Armd Bde HQ, Weert september 1944. Het driehoekig symbool met daarboven een blauwe schijf is waarschijnlijk aangebracht door de fabrikant in de VS;
- 2 Sherman II, Royal Scots Greys, uitgeschakeld tijdens Operatie "Epsom"
- 3 Sherman II, 'C' Sqn 3/4 CLY, winter 1944/1945.
- 4 Sherman VC, 'C' Sqn 4 CLY, Normandië 1944.
- 5 Sherman VC, 3/4 CLY, de Elbe april 1945.
- 6 Sherman II, No 4 troop 'B' Sqn 44 RTR, Normandië 1944.
- 7 Sherman II, HQ Sqn 44 RTR, Operatie "Epsom" juni 1944.
- 8 Sherman VC, 44 RTR, Normandië 1944

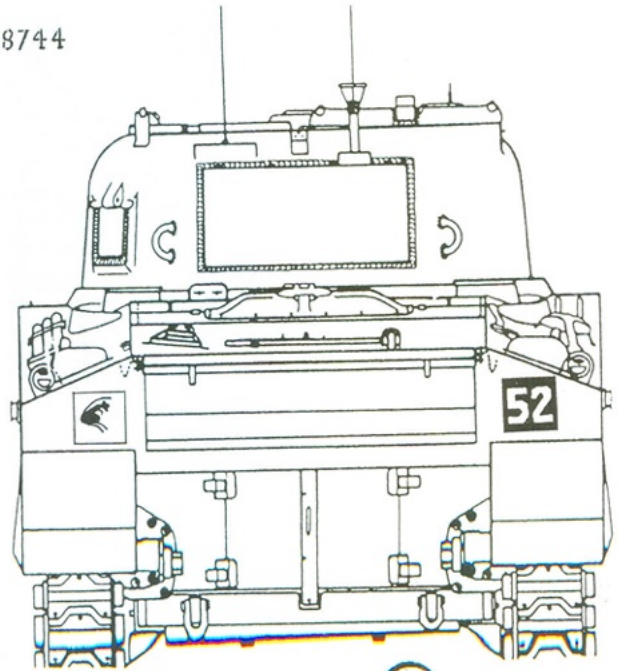

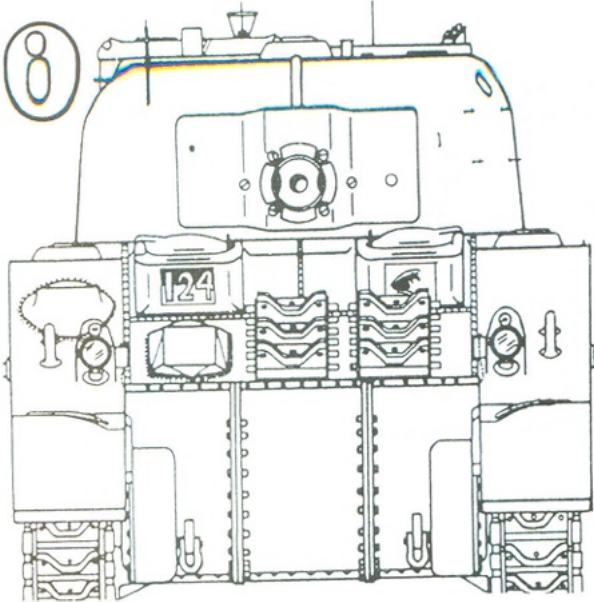

4

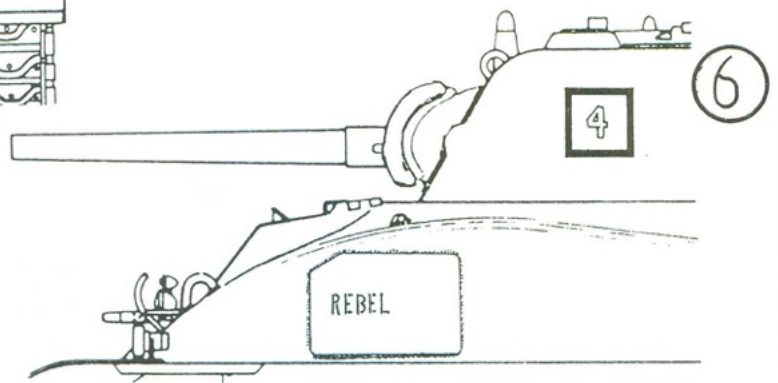
T-148744

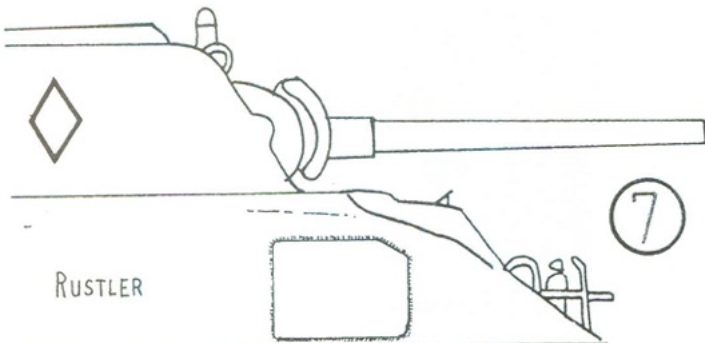
5

8

6

7

DE FINANCIËN

BALANS PER 31 DECEMBER 1996

	1996	1995		1996	1995
Giro	17.505	17.158	Overschot		
Bouwdozen	--	100	. vorige jaren	8.538	7.715
Decals, speldjes, stickers	--	--	. dit jaar	- 454	823
Waarborgsom PTT	50	50			
Vooruit betaald	546	328		8.084	8.538
			Vooruit ontv. contr.	8.765	8.873
			Nog te betalen	1.252	225
	<u>18.101</u>	<u>17.636</u>		<u>18.101</u>	<u>17.636</u>

RESULTATEN 1996

	1996	1995		1996	1995
Kosten DE TANK	12.067	11.777	Contributie	13.859	13.292
Secretariaatskosten	366	303	Result. verk. dozen	--	122
Zaalhuur	385	276	Result verk. overige	629	385
Wedstrijdprijzen	319	377	Rente	479	532
Diverse kosten	331	1.105	Giften	--	10
Regiokosten	50	40	Advertenties	360	360
Kosten Jubileum	2.263				
Overschot lopend jaar	- 454	823			
	<u>15.327</u>	<u>14.701</u>		<u>15.327</u>	<u>14.701</u>

1996 was het jaar van *TWENOT TWINTIG*, het jubileum jaar, en dat was ook financieel te merken. Voor het eerst sinds jaren hadden we geen overschot, maar een tekort. We moeten het jaar afsluiten met f 454 minder in de spaarpot dan aan het begin van 1996. Gelukkig is de spaarpot goed gevuld, het kan dus lijden.

Verder zien de financiën er gezond uit. De kosten van DE TANK worden volledig gedekt door de contributie en met wat we daaraan overhouden plus de overige inkomsten kunnen we de overige uitgaven betalen. De verwachting is dat dit ook in 1997 zo zal zijn.

De kascontrole is uitgevoerd door Hans van Asperen en Harrie Geurts. Zij verklaarden 'de boekhouding over het verenigingsjaar 1996 te hebben gecontroleerd en accoord te hebben bevonden. Met de verstrekte toelichtingen kunnen wij ons verenigen. Wij verzoeken u de jaarrekening 1996, zoals aangeboden, vast te stellen en de penningmeester te déchargeren voor het door hem gevoerde beleid en de kascontrolecommissie voor het daarop gehouden toezicht.'

Een ieder die meer over de cijfers wil weten, kan mij er uiteraard over bellen.

Kees Blijleven

De AMX-10RC

door THEO NAUS
en KEES BLIJLEVEN

De vele families lichte rupsvoertuigen -die meestal een troepentransportvoertuig als stamvader hebben- zoals de Amerikaanse M113, de Russische BTR-50, de Britse FV-432 en de Franse AMX-13, omvatten alle een aantal gespecialiseerde uitvoeringen, ontworpen voor het uitvoeren van speciale taken. Ze hebben vaak een heel ander uiterlijk dan het basisvoertuig, zodat ze alleen door terzakekundigen snel kunnen worden geïdentificeerd. Herkenningpunten zijn dan de romp met het onderstel en de rupsbanden.

Bij de Franse AMX-10 serie zijn zelfs deze twee laatste herkenningpunten niet altijd aanwezig, omdat enkele familieleden wielvoertuig zijn. Zover ons bekend is dit de eerste keer dat dit is uitgevoerd en het heeft een aantal interessante aspecten. Bij een hoge graad van standaardisatie kunnen rupsvoertuigen en wielvoertuigen veel componenten gemeenschappelijk hebben, hetgeen grote voordelen heeft op het gebied van kosten, logistiek en opleiding van personeel.

De **AMX-10RC** is zo'n wielvoertuig, maar het heeft veel eigenschappen van een rupsvoertuig. De wielen zijn niet bestuurbaar zoals in normale wielvoertuigen, ze staan dus

altijd evenwijdig aan de romp. Om van richting te veranderen wordt dezelfde techniek toegepast als in een rupsvoertuig: de wielen aan de binnenkant van de draaicirkel draaien langzamer en die aan de buitenkant draaien sneller. Deze methode, bekend als 'skid-steering' biedt het grote voordeel van een bredere romp, doordat er geen wielkasten nodig zijn voor de uitslag van de gestuurde wielen. Wel moet er rekening worden gehouden met extra slijtage van de banden en iets mindere prestaties in ruw en modderig terrein.

De 'skid-steering' techniek was halverwege de vijftiger

jaren al eens beproefd door de Britten met hun 6x6 FV-1000 voertuig. Na een uitgebreid testprogramma, dat duurde tot 1964, werd het project echter wegens tegenvallende resultaten gestaakt.

De moeilijkheden die de Britten ondervonden, die waarschijnlijk gedeeltelijk werden veroorzaakt door het hoge gewicht van de FV-1000 (ca. 20 ton), weerhielden de ontwerpers van het Franse DTAT echter niet en toen ze halverwege de jaren zestig moesten beslissen over de eigenschappen van de wielversie van de AMX-10, kozen ze voor dit type besturing.

De ontwikkeling van een pantserwagen die aan hoge eisen moest voldoen, was gebonden aan de conclusies van de Franse generale staf betreffende de toekomstige behoeften van de verkenningsseenheden. Onderzoekingen en studies hadden uitgewezen dat deze eenheden moesten worden uitgerust met voertuigen waarmee ze op alle niveaus van bewapening de confrontatie met de vijand moesten kunnen aangaan. Dus ook met vijandelijke tanks. De voertuigen moesten derhalve een krachtige bewapening hebben en in een situatie van confrontatie snel kunnen reageren. Het is trouwens interessant dat deze conclusies volkomen afweken van die van het Duitse leger. Daar werd voor dezelfde taak de **Spähpanzer 2 LUCHS** ontworpen, die slechts een 20 mm kanon als bewapening kreeg.

Om zijn verkenningsstaak goed te kunnen uitvoeren moest het voertuig natuurlijk ook een goede terreinvaardigheid hebben en van alle natuurlijke dekkingsmogelijkheden gebruik kunnen maken. Om het silhouet zo laag mogelijk te houden en om tegelijkertijd het maximum aan comfort voor de bemanning te bereiken, werd besloten het meest geavanceerde systeem van hydropneumatische vering toe

te passen, waarmee het voertuig a.h.w. 'door z'n knieën kon zakken'.

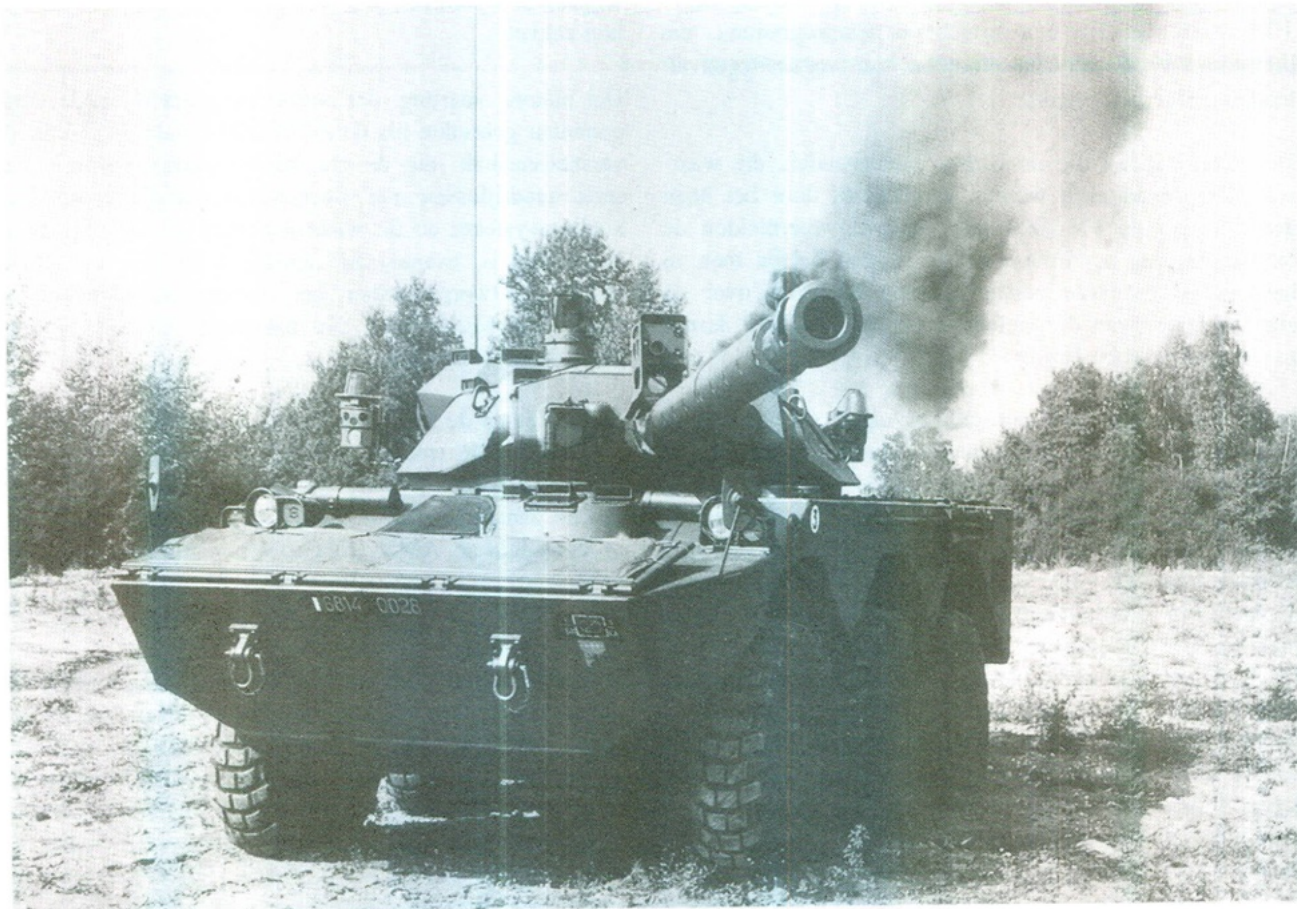
Het nieuwe voertuig, dat zoveel mogelijk dezelfde componenten gebruikte als de AMX-10P (zoals de motor, de versnellingsbak -die de zes wielen aandrijft d.m.v. een serie aandrijfassen aan weerszijden van de romp-, het koelingssysteem en de water-jets voor de aandrijving in het water) is, evenals alle andere leden van de AMX-familie, ontworpen door het Atelier de Construction d'Issy les Moulineaux, de bakermat van alle Franse gepantserde voertuigen.

Hoewel er op de Satory wapentoonstelling van 1971 al een **AMX-10R** (roues - wielen) infanteriegevechtsvoertuig werd getoond, vond de eerste officiële presentatie van de pantserwagen, bewapend met een 105 mm kanon en aangeduid als **AMX-10RC** (roues canon) plaats in juni 1973.

Algemene eigenschappen

De AMX-10RC lange afstands-verkennings-/gevechtspantserwagen heeft aandrijving op alle zes wielen en een gevechtsgewicht van 15 ton. Hij is amfibisch zonder voorbereidingen, geschikt voor dag- en nachtoperaties, eveneens in NBC-besmet gebied. De bemanning bestaat uit vier personen: commandant, bestuurder, schutter en lader/radio-operator.

De romp, die een hoogte heeft van 1,25 meter, is op de traditionele manier gebouwd met voorin de plaats van de bestuurder, in het midden het gevechtscompartiment en achterin de motor. De motor is dezelfde die voor alle voertuigen van de AMX-10 familie wordt gebruikt, te weten de Hispano Suiza HS 115-2 watergekoelde V-8 turbodieselmotor, met een cilinderinhoud van 8,21 liter en

een vermogen van 280 pk bij 3000 toeren per minuut. De turbo maakt gebruik van de druk van de uitlaatgassen. Het gebruik van een lichte metaallegering leidt tot een gunstige kracht/gewicht verhouding van 1,95 kg/hp. Het koelsysteem omvat een ventilator die wordt aangedreven door een hydrostatische pomp die reageert op de watertemperatuur. Hij heeft een oliebad luchtfilter, voor operaties in woestijngebieden is een extra filter aanwezig.

De transmissie omvat een hydraulisch gekoppelde omvormer en een versnellingsbak die de normale taak van het wisselen van de versnellingen uitvoert en eveneens dient als besturingssysteem. Het is een voorkeuze versnellingsbak met vier versnellingen (d.m.v. een omvormer zowel vooruit als achteruit), waarvan er drie zijn gesynchroniseerd. De aandrijving in het water gebeurt d.m.v. waterjets, die een snelheid geven van ongeveer 2 m/seconde en een uitstekende manoeuvreerbaarheid. Hij kan bijna binnen zijn eigen lengte draaien. De aandrijving in het water kan ook worden gedaan d.m.v. de wielen, maar de snelheid is dan beduidend lager.

Dankzij de voorkeuze versnellingsbak en de electro/hydraulisch bediende versnellingspook gaat het schakelen snel en gemakkelijk. De hydraulisch gekoppelde omvormer maakt het mogelijk in elke versnelling te starten en geeft de motor een grote souplesse, waarbij het schakelen tot een minimum beperkt blijft.

Door al deze eigenschappen is het erg makkelijk om met de AMX-10RC te rijden, zowel op de weg als in het terrein. De koeling van de versnellingsbakolie gaat d.m.v.

een warmtewisselaar die gebruik maakt van de koelvloeistof van de motor.

Tot zover is alles hetzelfde als bij de AMX-10P en de andere rups-familieleden, hoewel sommige componenten achterin het voertuig zijn ondergebracht i.p.v. voorin. De verschillen beginnen met de overbrenging van de aandrijfkracht direct achter de versnellingsbak. In plaats van direct naar de differentiëlen wordt de aandrijfkracht d.m.v. twee sets aandrijfstangen, één aan elke kant van de romp en afgedekt door pantser, direct naar de zes wielen overgebracht. De wielen hebben 14.00x20 run-flat banden en zijn aan de romp bevestigd d.m.v. een complex hydro-pneumatisch veringsysteem. Door middel van dit systeem kan de romp zowel in de lengterichting als in de breedterichting omlaag worden gebracht, waardoor de hoogte van het voertuig wordt gereduceerd en/of aangepast aan natuurlijke dekkingsmogelijkheden. Dit type vering werd/wordt ook toegepast in de Duits/Amerikaanse MBT-70 tank, de Zweedse STRV-103 ('S') tank en de Japanse STB (Type 74) tank.

De Hispano Suiza 280 pk dieselmotor geeft de AMX-10RC een maximum snelheid op de weg van 85 km/uur, waarbij de grote brandstoftank en het lage brandstofverbruik zorgen voor een actieradius van ongeveer 800 km (op de weg).

De bewapening, die van de AMX-10RC de zwaarst bewapende pantserwagen van dit moment maakt (jaren zeventig), bestaat uit een MECA 105/48 mm kanon met hoge aanvangssnelheid, dat is geïnstalleerd in een DTAT TK-

105 toren. De 5,04 m lange loop, die de AMX-10RC een heel apart uiterlijk geeft, heeft een licht metalen anti-
vervormingsmantel en had in eerste instantie geen mon-
dingsrem. Later is deze wel aangebracht. De elevatie gaat
van -8 tot + 20 graden, het complete kanon weegt 730 kg
en heeft een terugstoot van slechts 13 ton. Dit is laag in
vergelijking met het 105/56 mm kanon van de AMX-30
tank, dat een terugstoot heeft van 25 ton. Ook de ballistische
eigenschappen zijn beter dan die van het kanon van
de AMX-30.

De munitie, die vin-gestabiliseerd is en een langzame
rotatie krijgt, is beschikbaar in de volgende varianten:

- de OCC 105 MECA M-32 holle lading antitankgranaat
(gewicht 5,7 kg, lengte 525 mm, explosieve lading 0,92
kg) met een aanvangssnelheid van 1100 m/sec en een
pantserdoorboringsvermogen van 360 mm bij een rechte
inslag (150 mm bij 60°);
- de OE 105 MECA brisantgranaat (gewicht 7,1 kg,
lengte 571,5 mm, explosieve lading 1,74 kg) met een
aanvangssnelheid van 800 m/sec).

De secundaire bewapening bestaat uit een coaxiaal 7,5
mm of 7,62 mm machinegeweer.

Teneinde de mogelijkheden van het kanon volledig te
benutten is een geavanceerd APX M-401 COTAC volle-
dig geautomatiseerd vuurcontrolesysteem geïnstalleerd,
dat een zeer hoge trefkans bij het eerste schot garandeert,
zowel tegen stilstaande als tegen bewegende doelen. Dit
systeem bestaat uit:

- SOPOLEM telescopische richtapparatuur met een ver-
grotingsfactor 10 en een zichtveld van 120° voor de
schutter;
- een CICAS laser afstandmeter, gekoppeld aan de richt-
periscoop, waarmee de afstand tot het doel nauwkeurig
wordt vastgesteld;
- een GIAT tachometer met twee assen;
- GIAT automatische drift-meetapparatuur;
- GIAT wind-, temperatuur- en luchtdrukmeetapparatuur;
- een computer die vuurcorrecties berekent op grond van
alle verzamelde gegevens.

Het hele systeem is zodanig opgezet dat storing aan een
van de componenten, b.v. de tachometer, geen invloed
heeft op het functioneren van het systeem als geheel.

De taak van de schutter blijft beperkt tot het in het vizier
houden van het doel. Vervolgens schakelt hij de laseraf-
standmeter in, waarna de computer de precieze afstelling
van het kanon bepaalt. Dit gaat met een nauwkeurigheid
tot op drie cijfers achter de komma. Het schot kan wor-
den afgevuurd enkele seconden nadat de afstand tot het
doel is vastgesteld.

De commandant heeft naast de normale zichtmiddelen
een APX M-389 periscoopsysteem met een vergroting
van 2 tot 8, waarmee hij overdag 360° rondom kan waar-
nemen en dat hij kan gebruiken om doelen op te sporen,
de secundaire bewapening af te vuren of eventueel het
kanon af te vuren. D.m.v. een controlesysteem kan hij de
toren op het doel richten en dit daarna overdragen aan de

schutter zonder het zelf uit het zicht te verliezen.

Voor acties in het donker is een speciale Thomson-CSF
televisie-installatie met lichtversterker geïnstalleerd, links
van het kanon, met schermen voor de commandant en de
schutter, die worden gebruikt voor het opzoeken en iden-
tificeren van de doelen en het richten van de bewapening.
De bestuurder heeft een TRT OB-31-A zichtblok met
passieve lichtversterker, wat hem in staat stelt in het
donker met snelheden te rijden tot ca. 40 km/uur.

Van de drie man in de toren zit de commandant, die zijn
eigen cupola heeft, rechts in het midden, met de schutter
direct achter hem en de lader/radio-operator links in het
midden. De lader fungeert bij korte afstanden ook als de
achteruit-rij-chauffeur. Dit is een uitzonderlijke taak voor
een bemanningslid in de toren en het geeft aan welk be-
lang men hecht aan mobiliteit onder alle omstandigheden.
De communicatie wordt onderhouden met behulp van een
TR-VP-13 en een TR-VP-213 korte- en middenafstands
FM radio.

Conclusies

De AMX-10RC is een prima voorbeeld van wat met be-
hulp van moderne technologie kan worden bewerkstelligd.
Met een gewicht van slechts 15 ton heeft hij een vuur-
kracht die bij zijn introductie, halverwege de jaren zevent-
tig, gelijk was aan die van de meeste gevechtstanks.
Daarnaast voldeed hij in hoge mate aan de eisen die de
Franse legerleiding stelde aan de verkenningseenheden
van de hogere echelons (divisie en legerkorps).
Al met al dus een waarlijk koploper op het gebied van
pantserwagens.

Technische gegevens:

lengte: 6,243 m
hoogte: 2,215 m bij romp in lage stand
2,565 m bij romp in hoge stand
bodemvrijheid: 0,30 m
breedte: 2,87 m
spoorbreedte: 2,405 m
gevechtsgewicht: 15 ton

Mobiliteit:

motor: Hispano-Suiza HS-115.2 watergekoelde V8 turbo dieselmotor,
280 pk bij 3000 tpm
max. snelheid op de weg: 85 km/uur
snelheid in het water: 2 m/sec
actieradius op de weg: 800 km
klimvermogen: 60%
opstapvermogen: 0,7 m
overschrijdingsvermogen: 1,60 m

Bemanning: commandant, bestuurder, schutter, radio-operator/lader

Bewapening: 1x MECA 105/48 mm kanon met lage aanvangssnelheid,
NF-1 7,5 mm of 7,62 mm coaxiaal machinegeweer.

Bronnen

- . Armies & Weapons nr. 55
- . Diverse afleveringen van Herkenning

Kees Blijleven

De AMX-10RC bij de Rapid Reaction Force in Bosnië.

Frankrijk staat aan de wieg van de RRF nadat twee Franse soldaten sneuvelen op de Vrbanja brug in Sarajevo. Op 2 juni 1995 nemen de chef-staven van enkele van de deelnemende landen aan UNPROFOR de beslissing de eenheid naar Bosnië te sturen ter bescherming van de VN-troepen. Frankrijk, Engeland en Nederland zullen de manschappen leveren.

Op 15 juli 1995 wordt de RRF opgericht, bestaande uit drie brigades:

- . de Aquila Multinational Force
- . de 24th Airmobile Brigade (in reserve in Engeland)
- . de Balbuzard Brigade (in reserve in Frankrijk).

Op 13 juli 1995 arriveert Alpha Force FFR op de Berg Igman, die Sarajevo overziet. Zij nemen met hun mortieren en 105 mm geschut posities in en bereiden de komst voor van de grote 155 mm howitzers op 18 augustus 1995. Voor de beveiliging van de berg worden Warrior APC's van het Britse Royal Decon and Dorset Regiment en AMX-10RC's van het Franse Vreemdelingenlegioen ingezet. Vanaf 29 augustus 1995 wordt teruggeschoten.

Door het onmiddellijk reageren op dreigingen weten de troepen van de RRF de strijdende partijen rond Sarajevo te scheiden en op 12 september 1995 trekkende Serviërs hun zware geschut terug tot 20 kilometer van de stad. Op 15 september landden er weer C-130 Hercules vliegtuigen op het plaatselijke vliegveld.

De bouwdoos

De AMX-10RC is als bouwdoos in de schaal 1:35 te krijgen bij ADV/Azimut. Er zijn twee uitvoeringen verkrijgbaar: de basis-uitvoering en de 'Golf-uitvoering'. De laatste heeft extra pantsering om de toren en aan de voor- en zijkanten van de romp. Ik heb gekozen voor de laatste uitvoering.

De doos bevat een aantal giethars delen, tinnen delen en een plaatje etswerk. De kleine delen zitten in plastic zakjes, de grotere delen zijn verpakt in bubble-plastic.

Ook bevat de doos een tekening. Hieruit blijkt dat sommige delen uit draad gebogen moeten worden (zit er niet bij). De doos bevat geen decalvel.

Een gedegen voorkennis van het onderwerp is wel verplicht. Bij mij was die helaas niet toereikend, maar een oproep in DE TANK en Military Modelling bracht hulp. Iedereen nog bedankt voor de reacties!

De bouwtekening is een 'explosie-tekening' en franstalig. Hierdoor zijn enkele delen moeilijk te plaatsen met enkel de tekening in de hand.

Begin met een controle op aanwezigheid van alle delen en raak vertrouwd met hun positie op het model. Vervolgens begin je met het verwijderen van de blokken aan de giethars delen. Denk hierbij om je gezondheid. Het beste is nat schuren, plastic handschoenen en een mond- en neusbeschermer dragen!!

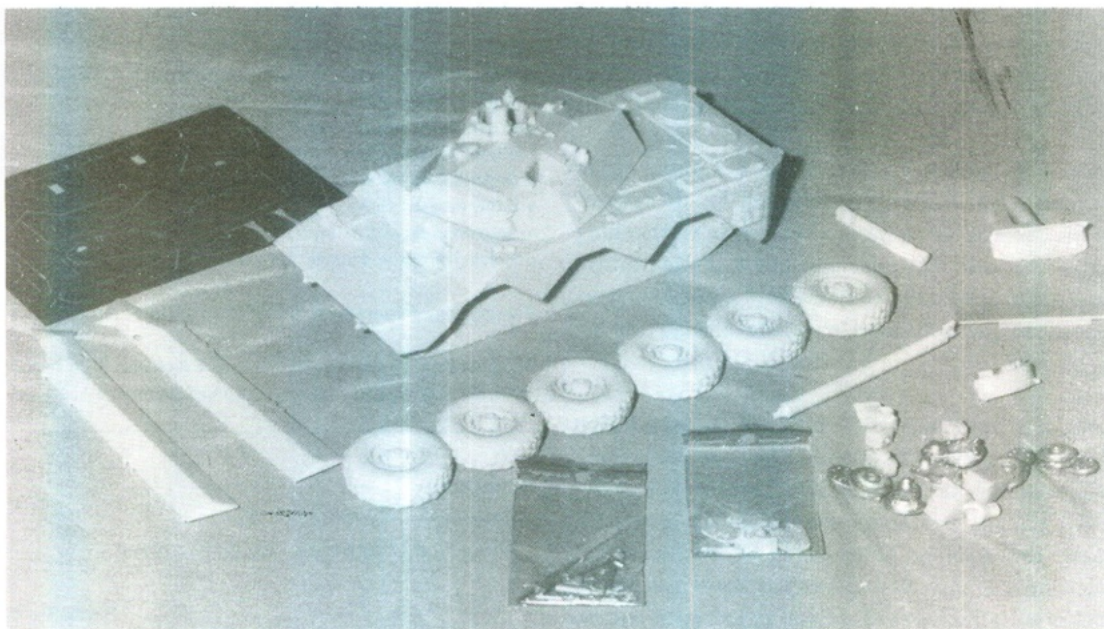
De meeste kleine delen kun je met secondenlijm vastzetten. De grote delen zoals de assen heb ik met 5-minuten epoxylijm vastgezet. Mijn model had enkele luchtblaasjes, die ik met Miliput heb gedicht.

Aangezien de bouwtekening niet in stappen is onderverdeeld, volgt hier een aantal aandachtspunten en problemen bij de bouw van de AMX-10RC:

- . lijm de wielen pas vast nadat het hele model gespoten is. Door de extra zijpanters kun je anders de wielbakken niet meer bereiken;
- . de loop bestaat uit drie delen. Let er goed op dat je deze in een rechte lijn monteert. Lukt het niet, camoufleer hem dan met een camouflagenet;
- . de korf aan de zijkant van de toren moet je zelf maken van draad. De juiste afmetingen zijn niet gegeven. Zelf ben ik uitgegaan van 41x9 mm;
- . de scharnieren voor de torenluiken zijn zeer dun. Probeer ze met draad te verstevigen.

Schilderen en markeringen

Ik heb het voertuig gespoten in een camouflagepatroon van zand over donkergroen. De tint van de basiskleur verschilde nogal op de foto's die ik tot mijn beschikking

had; op de ene was het duidelijk groen, op de andere neeg de kleur meer naar donkerbruin.

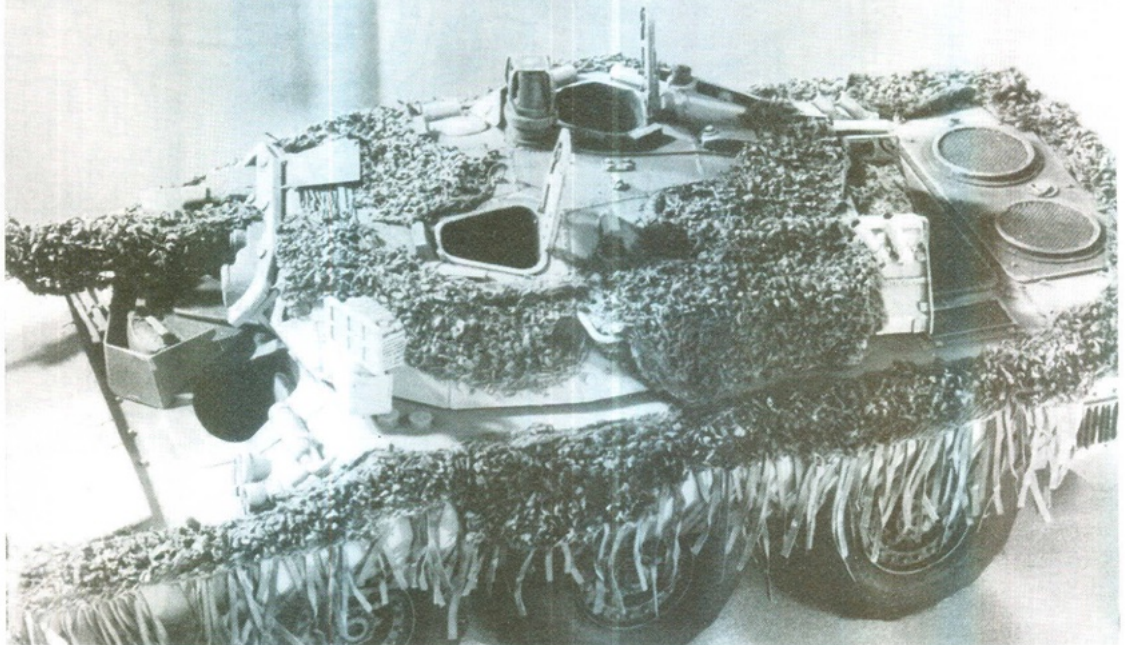
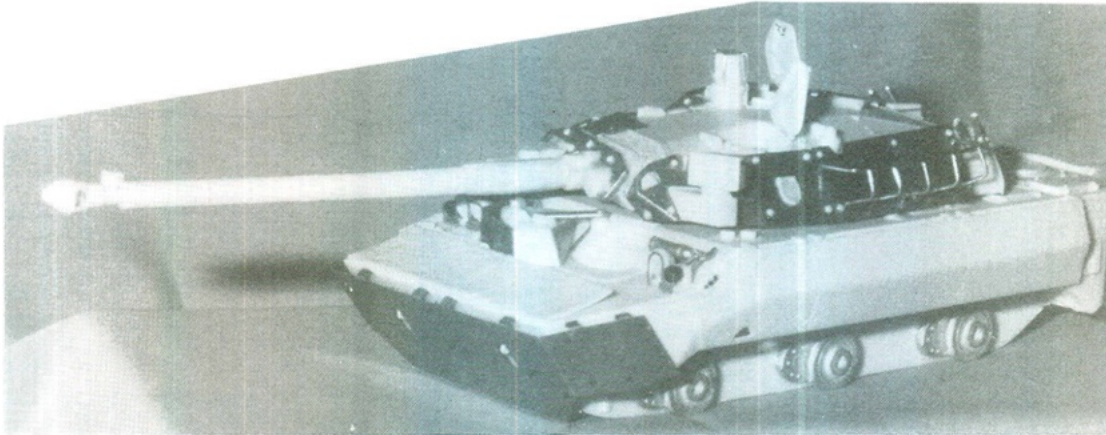
Het voertuig op de foto die ik als basis heb gebruikt voor de bouw had een groene basiskleur. Verder is het voertuig voorzien van camouflagenetten en repen stof die langs de zijkanten hangen. De repen stof heb ik van dunne repen loodfolie gesneden en ze vervolgens om een stuk naaigaren geknoopt. Door deze camouflage zijn er verder geen markeringen herkenbaar. Ze zijn verder ook niet bij de kit geleverd. De voertuigen van het Vreemde-

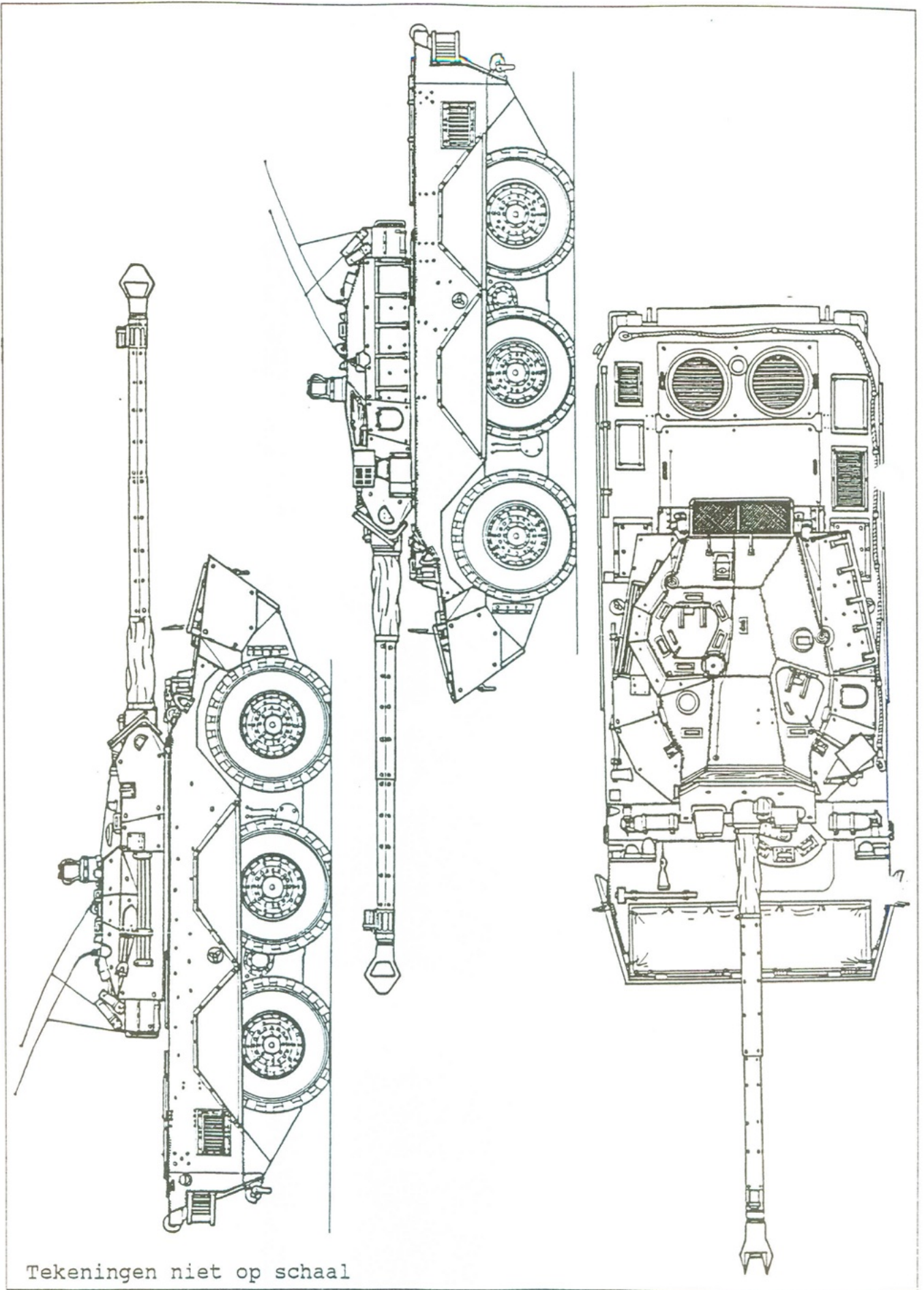
lingen legioen die ik met deze markeringen gezien heb, hebben enkel een kenteken en een naam op de toren.

Bronnen:

- . diverse afleveringen van het tijdschrift Raids
- . diverse afleveringen van het tijdschrift Herkenning
- . Tankette no. 28 nr.2

Theo Naus

Tekeningen niet op schaal

Leprechaun modelling

Een toegevoegde waarde voor modelbouw-lievend Nederland wat betreft figurenbouw, militaire modelbouw en diorama bouw.

Onze bedoeling is om, naast het aanbod van de meer reguliere merken die her en der verspreid in Nederland nog volop te verkrijgen en/of te bestellen zijn zoals Tamiya, Italeri, Revell enz., u een scala te bieden van verschillende merken.

DIT IS UW KANS OM EEN OPTIMALE VOLDOENING TE HALEN UIT DE BEOEFENING VAN UW HOBBY.

Aangezien het in Nederland zeer beperkt mogelijk is om aan bijzondere artikelen te komen, buiten de bovengenoemde merken om, proberen wij op dit vlak u een zo breed mogelijk assortiment van artikelen te bieden!

Wij werken alleen op bestelling en hebben daarom geen vast verkooppunt dat u kan bezoeken. Wel streven wij naar een gemiddelde levertijd van 2 tot 4 weken.

Om u een indruk te geven wat wij u allemaal kunnen bieden hebben wij een vitrine gevuld met verschillende items per merk. Eén en ander uitgesteld in het Treinenshuis "SCALE TRAIN HOUSE" welke gevestigd is op de Bilderdijkstraat 94 te Amsterdam.

Maar het belangrijkste voor ons bedrijf is onze postorder catalogus die vol staat met alle door ons gevoerde merken, afbeeldingen daarvan en tevens opgesierd met enkele diorama foto's in kleur.

Om u een impressie te geven wat wij voeren treft u hieronder een kleine opsomming:

Accurate Armour, Alhambra, Andrea, Amati, Azimut, BW Models, Collectors Brass, Cromwell, Custom Dioramics, Decima, De Tara, El Viego Dragon, Friulmodellismo, From-Tech, GHQ, Hornet, Hudson & Allen, Jaguar, Jordi Rubio, KMC, MK 1/35, MR, Nemrod, Neworder, PD Models, Pegaso/J&J, Pili-Pili, Poste Militaire, RCR, Resicast, SHQ, Shenandoah, SMA, The Imperial Gallery, The Tank Workshop, Time Machine, VM, Warriors, Yanks.

Voor uitgebreidere informatie verwijs ik u naar onze catalogus. Deze is te bestellen door contact op te nemen met:

Leprechaun Modelling
Vledderdiep 23
1509 WZ ZAANDAM
Tel/fax: 075-6159188

Tevens leveren wij de volgende modelbouw magazines:
* Figurines, Historical Miniatures, Military Modelling,
Model fan en Steelmasters.

Met vriendelijke groet,

Hans van Westen

DE LANCIER MODELBOUW

Herenstraat 74
2802 KJ GOUDA
HOLLAND

Telephone: (31) 182-528185
Fax: (31) 182-584290

Specialists in military
models, books and
figures

Tony Greenland's 'Panzer Modelling Master Class'. Dit boek is een must voor de serieuze militaire modelbouwer. Het boek staat vol met prachtige kleurenfoto's en waardevolle artikelen over airbrushen, wheatering, werken met pastelkrijt etc.

f 76,50

FRIULMODELISMO

ATL-25	Tiger I Early track.....	f	72,50
ATL-31	PzKpfw 35 (t) Skoda tracks.....	f	72,50
ATL-32	Valentine / Bishop tracks.....	f	72,50
ATL-33	Panther Ausf. D tracks.....	f	72,50
ATL-34	Josef Stalin III tracks.....	f	72,50
ATL-35	Jagdpanzer 38 'Hetzer' Late tracks.....	f	72,50
ATL-36	PzKpfw II Ausf. L 'Luchs' (nieuwe kit CMK)....	f	72,50
ATL-37	Tiger II Late tracks.....	f	72,50

Nieuw te verwachten tracks zijn: T-28, M-24 Chaffee, sWS, T34-vroege uitvoering.

WINDROW & GREENE BOEKEN

Roy Porter's Model Building Masterclass, een boek dat uitleg geeft over het bouwen van huizen ed. met stap voor stap kleurenfoto's. (Verkrijgbaar in oktober).....f 76,50

Inside The Great Tanks, een boek dat US, Britse en Russische WW-II tanks van binnen en van buiten laat zien aan de hand van gedetailleerde kleurenfoto's. (Oktober).....f 76,50

NIEUW VAN VERLINDEN

1272	Afrika Korps AFV Commander Vignette.....	f	29,50
1273	Willy's Jeep Recon & Command Conversion.....	f	36,50
1275	Willy's Jeep Superdetail set.....	f	42,50
1277	German WWII AFV Numbers Stencil.....	f	26,50
1280	Lenin Statue (1/35).....	f	72,50
0803	Verlinden Modelling Magazine Vol. 8 No. 3.....	f	18,50

NIEUWE STEELMASTER NO. 23 IS UIT.....f 17,50

TAMIYA

35213	German Kübelwagen Type 82.....	f	32,95
35214	Russian Tank Crew at Rest.....	f	17,95
35215	PzKpfw III Ausf. L.....	f	79,00
35216	Tiger I Early Prod. type.....	f	89,00
35217	German Tiger I Etched Grill Set.....	f	21,95
35218	US GMC truck (4 uitvoeringen).....	f	±79,00
35219	US Willy's Jeep (December).....	f	±40,00